

CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

11 nci Birleşim

1 . 12 . 1964 Salı

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	237:238	kan Yardımcısı Kemal Satır'ın; vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/382)	240
2. — Gelen kâğıtlar	238	2. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Sanayi Bakanı Muammer Erten'e dönüşüne kadar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdai Oral'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/379)	240
3. — Yoklama	238,267	3. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı İbrahim Saffet Omay'a dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in vekillik edeceklerine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/373)	240:241
4. — Söylevler ve demeçler	238	4. — «Kontenjan Grubu» adının «Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grubu» olarak düzeltilmesine karar verildiğine dair, mezkûr Grup Başkanlığı tezkeresi	241
1. — İzmir Üyesi İzzet Birand'ın, Anayasa Mahkemesine üye seçiminin intacedilmemesi konusuna temaslara, usulde bir boşluk bulunduğu ve bu seçimlerde de izafi çoğunluk sisteminin uygulanması kanaatinde olduğuna dair demeci.	238:239	5. — Berlin Parlâmento Heyetinin 1 - 11 Aralık 1964 tarihleri arasında memleketimizi ziyaret edeceklerine dair Dışişleri Bakanlığına yazılan tezkere	241
2. — Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç'ın; müşterek gayrimenkullerin müstakillen kullanmaya elverişli bölümleriyle ilgili satışlardaki şuyuu idame mükellefiyetinin on yıllık bir müddete tabi olduğuna ve Kat mülkiyeti kanun tasarısının bir an evvel kanunlaştırılmasına dair demeci	239:240	6. — Türk Parlâmento Heyetinin 6 - 15 Aralık 1964 tarihleri arasında Pakistan'ı ziyaret edeceklerine dair Başkanlık tezkeresi	241
5. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	240		
1. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Ferudun Cemal Erkin'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı ve Başba-			

7. — Cumhuriyet Senatosu üyeleri Sabahattin Orhon, Muallâ Akarca, Mehmet Pırılı ve Fethi Tevetoğlu'na izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/376) 241:242

8. — Bu toplantı yılında iki aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Muğla Üyesi Muallâ Akarca'nın tahsisatının verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/377) 242:243

6. — Görüşülen işler 243

1. — Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/727; C. Senatosu 1/431) (S. Sayısı: 490) 243:269:270

2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/726; C. Senatosu 1/430) (S. Sayısı: 491) 243:244,271:272

7. — Seçimler 244

1. — Anayasa Mahkemesi asıl üye seçimi 244

2. — Yüksek Hâkimler Kurulu üyeleri seçimi 244:245

8. — Sorular ve cevaplar 245

A) Sözlü sorular ve cevapları 245

1. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil'in, Türkiye Öğretmenler Derneği Millî Federasyonunun tutumuna ve öğretmenlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/265) 245

2. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, açılacak olan Eğitim fakültelerine dair sözlü sorusuna Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in cevabı (6/270) 245:249

3. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, orta dereceli okullardaki yeni kayıt ve kabul şartlarına dair sözlü sorusuna Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in cevabı (6/271) 249:251

4. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, Türkiye Şeker Fabrikaları A. O. ile pancar müstahsılı arasında akdedilen mukaveleye dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/274) 251

5. — Cumhuriyet Senatosu Afyon Üyesi M. Yılmaz İnceoğlu'nun ortaöğretimde uygulanmakta iken kaldırılan, tek dersten borçlu olarak bir üst sınıfa devam hakkına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/277) 251

6. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, 1964 yılı pancar mahsulüne zam yapılıp yapılmadığına dair, sözlü soru önergesi Sanayi Bakanlığına gönderilmiştir. (6/278) 251

7. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Mehmet Özgüneş'in, Atina Büyükelçiliğimizde vukubulduğu bildirilen olaylara dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/282) 251

8. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Haydar Tunçkanat'ın, Balıkesir ve Bursa havalisinde son depremde zarar gören vatandaşlara ne gibi yardımlar yapılmakta olduğuna dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/283) 251

9. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın, İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden bazılarına hedef tutan ithamlara dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/285) 251

10. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Danıştay kararlarının tatbik edilmediğine dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/288) 251

11. — Cumhuriyet Senatosu Diyarbakır Üyesi İhsan Hamit Tıgrel'in, Devrim yazı-ları adlı esere dair sözlü sorusuna Adalet Bakanı Sedat Çumralı'nın cevabı (6/290) 251:253

12. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Sakıp Önal'ın, yurt dışına çıkan Bakanlara dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/291) 254

13. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bakanlıklarda ne miktarda yevmiyeli memur bulunduğu-na dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/292) 254

Sayfa	Sayfa
14. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, ilâç imalât yapan müesseselere dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/293) 254	19. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, trafik kazalarına karşı alınan tedbirlere dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/298) 264
15. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İ. Cenap Ege'nin, feribot seferleri tesisine dair sözlü sorusuna Ulaştırma Bakanı Ferit Alpiskender'in cevabı (6/295) 254, 260:264	20. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İ. Cenap Ege'nin, Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okuluna dair sözlü sorusuna Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in cevabı (6/299) 264:267
16. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Umumi Hıfzıssıhha Kanununa dair sözlü sorusuna Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in cevabı (6/294) 254:260	21. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, İstanbul, Ankara ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi kliniklerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/300) 267
17. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, arsa vergilerine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/296)	B) Yazılı sorular ve cevapları 267
18. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, ordudaki sağlık hizmetlerine dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/297) 264	1. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'in, vilâyetlerdeki meslek gruplarına dair, yazılı soru önergesi ve Maliye Bakanı Ferid Melen'in cevabı (3/170) 267:268

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalyan Parlâmentolarında Türkiye ile dostluk gruplarının mevcud olduğuna dair Dışişleri Bakanlığı tezkeresi okundu ve T. B. M. Meclisinde bu memleketlerle dostluk grupları kurulması kabul edildi.

Türk - İtalya Parlâmentolararası Dostluk Grubu kurulduğuna dair Parlâmentolararası Türk - İtalya Dostluk Grubu Başkanlığı yazısı ve ilişiği üye listesi okundu. Dostluk Grubunun T. B. M. Meclisinde temsil edilen parti ve grupları da içine alan yeni bir kurucu heyet tarafından teşkili maksadiyle teklif reddedildi.

Türk - Fransız Parlâmentolararası Dostluk Grubu kurulduğuna dair Parlâmentolararası Türk - Fransız Dostluk Grubu Başkanlığı yazısı okundu, bilgi edinildi.

Cumhuriyet Senatosu komisyonlarında açık bulunan üyeliklere ve Karma komisyonlara üye seçimi yapıldı.

Anayasa Mahkemesi asıl üye seçimi için yapılan oylamada hiçbir üye yeter oy alamadığından seçime gelecek birleşimde devam olunacağı bildirildi.

1 Aralık 1964 Salı günü saat 15 te toplanılmak üzere birleşime son verildi

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Niğde
Muhittin Kılıç	Kudret Bayhan
	Kâtip
	Bolu
	Sırrı Uzunhasanoğlu

SORULAR

Yazılı sorular

1. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, 1965 programına göre Kastamonu'ya yapılacak yatırımlara dair yazılı soru önergesi, Devlet Bakanlığına gönderilmiştir. (7/184)

2. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne 1965 yılında Kastamonu'ya yapılacak yatırımlara dair yazılı soru önergesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderilmiştir. (7/185)

2. — GELEN KAĞITLAR

Tezkereler

1. — Cumhuriyet Senatosu Maraş Üyesi Nedim Evliya'nın, yasama dokunulmazlığı hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/380) (Anayasa ve Adalet Komisyonuna)

2. — Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Orhan Süersan'ın, yasama dokunulmazlığı hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/381) (Anayasa ve Adalet Komisyonuna)

3. — YOKLAMA

11 nci Birleşime katılmıyan üyeleri gösterir
yoklama tutanağı

Emin Açar (Manisa)
Yusuf Ziya Ayrım (Kars)
Ziya Nami Şerefhanoglu (Bitlis)
Refik Ulusoy (Manisa).

Yukarda adları yazılı üyeler, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 1 . 12 . 1964 tarihli 11 nci Birleşiminde yapılan imzalı ve şifahi yoklamaya katılmadıkları tesbit edilmiştir.

Kâtip Kâtip
Adil Ünlü Sırrı Uzunhasanoğlu

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Muhittin Kılıç

KÂTIPLER : Adil Ünlü (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) Sırrı Uzunhasanoğlu (Bolu)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, 11 nci Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Tüzük gereğince defterle yoklama yapılacaktır. Seçim olduğu için, nısbamız da açıkça belli olduğundan, üyelerin lütfedip ayrılmamalarını rica ederim. Yoklamalar o su-

retle yapıldığı gibi, yine Tüzük gereğince Riyasetin şüpheye düştüğü her an yoklama yapılacağını saygılarımla arz ederim.

4. — SÖYLEVLER VE DEMEÇLER

1. — İzmir Üyesi İzzet Birand'ın, Anayasa Mahkemesine üye seçiminin intacedilmemesi konusuna temasla, usulde bir boşluk bulunduğu

ve bu seçimlerde de izafi çoğunluk sisteminin uygulanması kanaatinde olduğuna dair demeci.

BAŞKAN — Gündem dışı iki konuşma istemi vardı. Bunlardan bir tanesi İzmir Senatörü Sayın İzzet Birand'a aittir. Yazılı talepleri öğleden evvel verildiği için kendilerine söz veriyorum.

Buyurun Sayın Birand.

İZZET BİRAND (İzmir) — Sayın Başkan, sayın senatorler, Devlet bütünlüğü içinde hükümler müessese olmak haysiyetiyle Büyük Meclisin, kendine intikal eden meseleleri, yüce tabiatının vekariyle kendi usul ve ölçülü zamanı içinde neticelerine bağlanması, içtimai hayat manzumesinin huzur ve ahenk içinde ârızasız cereyanının temel teminatı bulunduğu malumdur. Bu ulvî icapla, Yüce Senatonun manevi şahsiyeti, bütün tasarruflarında tek taraflı davranışların üstünde tecelli etmek lâzımgelir.

Hal böyle iken, bu maruzatıma esas aldığım Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir üyeliğe seçim konusunda, iki büyük parti grupumuzun karşılıklı aldıkları vaziyet ile Büyük Meclis âdeti bloke edilmiş, Riyaset Divanı ve gruplar idarecilerinin bütün çalışmaları bir sonuç vermemiştir.

Oysa konu, objektif kıstasa vurulmak mümkün olan nevidendir. Kanaatimizce bu olay, usulümüzdeki bir boşluktan kaynağını almaktadır. Şöyle ki; üninomial seçim tarzının, tatbikatta iki ayrı sistemin teessüs etmiş bulunmaktadır. Birincisi itibari çoğunluk, yani ilk turda en çok oy toplamış olan adayın seçilmiş sayılması; ikincisi salt çoğunluk yani en az oyların yarısından bir fazlasını sağlayan adayın seçimi kazanması. Ancak bu ikinci sistemin, zorlanma olmadan sonuç verebilmesi için, zaruri tamamlayıcısı olan balotaj seçimi ile, yani mutlak olarak üçüncü turda seçime, sadece en çok oy sağlamış iki adayın katılması tahdidi usulü ile tehzil edilmesi lüzumlu görülmüştür.

Fransa'da ilk Seçim Kanunu sayılan ve Etats generaux'yu toplamak için 24 Ocak 1789 tarihinde ısdar edilmiş bulunan 16 cı Lüi'nin krali emirnamesinin tiers etats assamblesinin ikinci safha seçimini tesbit eden 47 nci maddesinde konulmuş olan bu prensip sonraları değiştirilememiştir.

Aslında her majoriter seçimin, ampririk olarak sonucuna esasen bağliyan bu mekanizma-

nın, salt çoğunluk sistemini benimsediğimiz seçimler için bizde de bir şekil ile, bir sınır disiplini âdet veya usulü olarak müessesleştirilmesinde fayda vardır.

Şimdi konumuzda, Yüce Meclisin (en lâyük olanı bulup seçmesi) tabiat ve zaruretini hiç dikkatten kaçırmadan, ancak iki büyük parti grubunun desteğine mazhar olacak adaylardan birisinin seçilebileceği demokratik icap ve zaruretini de hatırdan çıkarmamak lâzımgelir.

Bu itibarla büyük parti gruplarımızın Yüce Senatonun neticeye varma zaruretini itibara almalarını bir daha rica ederek, Büyük Meclisteki orta grupların objektif kıstasa vurarak gelecek iki adaydan en lâyük görececeklerini desteklemeleri lüzumunun ortaya çıkmış bulunduğunu da işaret etmek isterim. Eğer orta grupların tadil edici etkileri müessir olacak güçte harekete geçemezse, Yüce Meclis tasarruflarında zorlama ve yıpranma safhasına itilmiş olacaktır ve bir medeni camiada esasî müesseselerin itibarlarına gölge düşmüş bulunması, hiçbir zaman hayırlı olmamıştır ve olamaz.

Saygılarımla.

2. — *Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç; müsterek gayrimenkullerin müstakillen kullanmaya elverişli bölümleriyle ilgili satışlardaki şuyuu idame mükellefiyetinin on yıllık bir müddete tabi olduğuna ve kat mülkiyeti kanun tasarruflarının bir an evvel kanunlaştırılmasına dair demeci.*

BAŞKAN — İkinci gündem dışı söz istemi Sayın Yozgat Senatörü Sadık Artukmaç tarafından yazılı istekle talebedilmiştir. Konu ve ehemmiyeti dikkate alınarak kendilerine söz veriyorum. Buyurunuz Sayın Artukmaç.

SADIK ARTUKMAÇ (Yozgat) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; Büyük şehirlerimizde ve hususiyle Ankara, İstanbul ve İzmir gibi şehirlerimizde; tapu dairelerinin günlük işlerinin çoğunu, hisseli gayrimenkul satışları teşkil etmektedir. Bu hisseler ise, müsterek gayrimenkulün kat veya daire şeklinde müstakillen kullanmaya elverişli bölümlerine taallük etmektedir. İşte bu vasıftaki, yani müstakillen kullanmaya elverişli kat veya daireler üzerinde, 2644 sayılı Tapu Kanununun 6217 sayılı Kanunla değiştirilen 26 nci ve Medeni Kanunumuzun 627 nci maddesine tevfikan, bir taraftan irtifak hakkı tesis olunmakta

ve diğer taraftan da «şuyuu idame mükellefiyeti» kabul edilmektedir. Şu duruma göre bu muamele, kat veya dairenin ancak 10 sene müddetle müstakillen kullanılmasına cevaz vermekte ve fakat daire veya kata müstakillen malik olmayı tazammun etmemektedir.

Muhterem arkadaşlar; bu muamele, vatandaş tatmin edici bir mahiyette değildir. Çünkü Medeni Kanunumuzun 627 nei maddesi hükmüne göre şuyuu idame mükellefiyeti ancak 10 sene için muteberdir. Bu sürenin sonunda, taraflar şuyunun izalesini her zaman istemek hakkına sahiptirler. Durum böyle olunca, malik olmak maksat ve niyeti ile bir daire satınalan mütevazi gelirli bir vatandaş, zengin olan ve gayrimenkulü yok pahasına veya bir başka sebeple almak istiyen suuniyet sahibi bir hissedarın esiri durumuna düşmektedir. Çünkü bu hissedar 10 senenin hitamında şuyunun izalesi yoluna gitmek suretiyle gayrimenkulü sattırmak ve binnetice temellük etmek imkânına sahiptir.

Sayın senatörler; işte bu durum, kat veya daire sahiplerini; haklı olarak endişeye sevk etmekte ve huzursuzluğa sürüklemektedir. Çünkü 10 yılın sonunda hissedarlardan her birinin izalei

şuyuu talebinde bulunabilme hakkı; devamlılık maksat ve gayesini ortadan kaldırmaktadır. Önümüzdeki yıllarda bu konuda meydana gelecek çetli ihtilâfların mahkemelerimizi ziyadesiyle işgal ve ilgilileri de ızrar edeceğine ve bu halin daimî bir huzursuzluk konusu olacağına hiç şüphe yoktur.

Bu sebepledir ki, kat mülkiyeti kanununun bir an önce çıkmasında mutlak bir zaruret vardır. 1962 yılının sonlarında Hükümet tarafından Millet Meclisine sevk edilmiş olan tasarının bugüne kadar kanun halini almamış olduğunu üzülerek ifade etmek isterim. Tasarıyı ilgili komisyon inceleyerek biraz geç de olsa, Mayıs 1964 te Millet Meclisi Genel Kuruluna sevk etmiştir. Fakat tasarı bugüne kadar gündeme alınmamıştır.

Yüzbinlerce insanı ilgilendiren bu önemli tasarının Millet Meclisince bir an önce gündeme alınması temennisinde bulunmak için huzurumuzu işgal ettim. Bu tasarının öncelikle ve ivedilikle gündeme aldırılması hususunda Sayın Adalet Bakanımızın alâka ve himmetini hassaten istirham ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Gündeme geçiyorum.

5. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

BAŞKAN — Gündemde Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları arasında Sayın Cumhurbaşkanının gönderdiği üç tezekerere vardır, sırasıyla okutuyorum.

1. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Kemal Satır'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/382)*

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına giden Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'in dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Kemal Satır'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürel

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

2. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Sanayi Bakanı Muammer Erten'e, dönüşüne kadar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdayi Oral'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/379)*

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Sanayi Bakanı Muammer Erten'in dönüşüne kadar kendisine, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdayi Oral'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

3. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı İbrahim Safet Omay'a dönüşüne ka-*

dar, Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in vekillik edebileceklerine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/378)

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı İbrahim Saffet Omay'ın dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

4. — «Kontenjan Grubu» adının «Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grubu» olarak düzeltilmesine karar verildiğine dair, mezkûr Grup Başkanlığı tezkeresi.

BAŞKAN — Cumhurbaşkanlığınca seçilen üyelerin teşkil ettiği grubun ismini tavzihan bildirilen grup genel sekreterliğinin yazısını okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

21 . 11 . 1964 tarihinde toplanan Kontenjan Grubu, bundan sonra grup adlarının (Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grubu) olarak düzeltilmesi için karar almışlardır.

Bilgilerinize arz olunur.

Cumhuriyet Senatosu Kontenjan
Grup Başkanı
Sadi Koçak

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

5. — Berlin Parlâmento Heyetinin 1 - 11 Aralık 1964 tarihleri arasında memleketimizi ziyaret edeceklerine dair Dışişleri Bakanlığına yazılan tezkere

BAŞKAN — Dokuz kişilik bir Alman Parlâmento Heyetinin Türkiye'yi ziyaretleri hakkındaki tezkereyi okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Genel Sekreterliğine

İlgi : 4 . 11 . 1964 gün ve 147 - 55934 sayılı yazımıza ektir :

Berlin Parlâmentosundan 9 kişilik bir heyetin 1 - 11 Aralık 1964 tarihleri arasında memleketimizi ziyaretleriyle ilgili olarak Dışişleri Bakanlığına yazılan tezkere sureti ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

T. B. M. M. Genel Sekreteri
Mehmet Ali Oker

Dışişleri Bakanlığına

İlgi : 4 . 11 . 1964 gün ve 147 - 55934 sayılı yazımıza ektir :

Büyük Millet Meclisimizin davetlisi olarak 1 - 11 Aralık 1964 tarihleri arasında (Ankara, İzmir, İstanbul) şehirlerini içine alan bir seyahat plânı dâhilinde hareket edecek 9 kişilik Berlin Parlâmentosu Heyetine ait ziyaret programı Yüksek Başkanlıkça uygun görülmüştür. Bu programın uygulanması için, ilgili valiliklere bilgi verilmesini, gereken tertibatın alınmasını, misafir heyet üyeleri ve Dışişleri ve Dışişleri Bakanlığınca tefrik edilecek mihmandar için, Ankara'da Balin Otelinde, İzmir'de Efes Otelinde, İstanbul'da Hilton Otelinde onar oda ve bu şehirlerde kendilerine dörder araba, ayrıca, şehirlerarası seyahatler için uçaklarda yer tutulması ve neticenin bildirilmesi hususlarının Bakanlıklarına arzı Yüksek Başkanlıkça emrolunmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

T. B. M. M. Genel Sekreteri
Mehmet Ali Oker

BAŞKAN — İtilanıza sunulmuştur.

6. — Türk Parlâmento Heyetinin 6 - 15 Aralık 1964 tarihleri arasında Pakistan'ı ziyaret edeceklerine dair Başkanlık tezkeresi.

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Başkanı Sayın Enver Aka'nın başkanlığında Pakistan'ı ziyaret edecek olan Türk Parlâmento Heyetinin gidiş tarihini bildiren tezkereyi okutuyorum.

Dışişleri Bakanlığına

İlgi : 28 . 10 . 1964 gün ve 450. 236 (5) - D 11/4 - 84 sayılı yazınız :

Pakistanı ziyaret edecek olan Türk Parlâmento Heyeti 6 Aralık 1964 Pazar günü İstanbul'dan «Pan American» uçağı ile saat 17,30 da Karşı'ye hareket edecektir.

Pakistan'dan aynı Parlâmento Heyeti 15 Aralık 1964 Salı günü «Pan American» uçağı ile yurda döneceklerdir.

Gereğini rica ederim.

Enver Aka

Cumhuriyet Senatosu Başkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

7. — Cumhuriyet Senatosu üyeleri Sabahattin Orhon, Muallâ Akarca, Mehmet Pıriltı ve Fethi Tevetoğlu'na izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/376)

BAŞKAN — İzin taleplerini okutuyorum.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin hizalarında gösterilen müddetlerle izinleri Başkanlık Divanının 26 . 11 . 1964 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Enver Aka

Cumhuriyet Senatosu Başkan

Cumhuriyet Senatosu Giresun Üyesi Sabahattin Orhon, hastalığına binaen, 21 gün, 9.11.1964 tarihinden itibaren

Cumhuriyet Senatosu Muğla Üyesi Muallâ Akarca, hastalığına binaen, 2 ay 18 gün, 1.11.1964 tarihinden itibaren

Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mehmet Pırlı, mazeretine binaen, 15 gün, 16 . 11 . 1964 tarihinden itibaren

Cumhuriyet Senatosu Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu, mazeretine binaen, 15 gün, 24.11.1964 tarihinden itibaren

BAŞKAN — İzin taleplerini teker teker okutup oylarınıza sunacağım.

Cumhuriyet Senatosu Giresun Üyesi Sabahattin Orhon, hastalığına binaen, 21 gün, 9.11.1964 tarihinden itibaren

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Muğla Üyesi Muallâ Akarca, hastalığına binaen, 2 ay 18 gün, 1.11.1964 tarihinden itibaren

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mehmet Pırlı, mazeretine binaen, 15 gün, 16 . 11 . 1964 tarihinden itibaren

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu, mazeretine binaen, 15 gün, 24.11.1964 tarihinden itibaren

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

8. — *Bu toplantı yılında iki aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Muğla Üyesi Muallâ Akarca'nın tahsisatının verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/377)*

BAŞKAN — Başkanlık tezkeresini okutuyorum.

Genel Kurula

Hastalığı dolayısıyla iki aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Muğla Üyesi Muallâ Akarca'nın tahsisatının verilebilmesi, İçtüzüğün 146 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun kararına bağlı olduğundan keyfiyet yüce tensiplerine arz olunur.

Enver Aka

Cumhuriyet Senatosu Başkanı

BAŞKAN — Muhterem üyelerin bildiği üzere, izin talepleri iki aydan fazla olduğu takdirde, tahsisatın verilebilmesi Muhterem Heyetin kararına vâbeste olduğu için rapora müstenit talepte bulunan Sayın Muallâ Akarca'nın tahsisatının verilebilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, iki tavrır vardır, ikisi de aynı mealdedir, birisi Karma Bütçe Komisyonu sözcüsü adına, biri de Sayın İzzet Gener ve Sayın Rifat Etker adına verilmiştir. Okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Gündemdeki kanun tasarılarının, sözlü sorulardan önce konuşulmasını arz ve teklif ederiz.

Ankara

Rifat Etker

Niğde

İzzet Gener

Yüksek Başkanlığa

Gündemin bir defa görüşülecek işler kısmında bulunan 490 ve 491 sıra sayılı kanunların öncelikle görüşülmelerini arz ve teklif ederiz.

Karma Bütçe Komisyonu

Başkanı

Sakarya

Kâzım Yurdakul

Trabzon

Ali Şakir Ağanoglu

BAŞKAN — Bütçe Komisyonu adına Sayın Yurdakul buradalar. Hükümet adına Maliye Bakanını kim temsil ediyor?

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KÂZIM YURDAKUL (Sakarya) — Hakkı Özkazanç Bey vekâleten İlham Gövsa Bey efendim.

BAŞKAN — Efendim, salâhiyetiniz bu işe mahsus mudur yoksa umumi midir?

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KÂZİM YURDAKUL (Sakarya) — Salâhiyetleri umumidir efendim.

BAŞKAN — Efendim, şimdi önermeleri oylarınıza arz edeceğim fakat bu hususu tamamlıyayım.

Hükümet ve komisyon yerini aldı. Gündemdeki kanun tasarılarının sözlü sorulardan önce görüşülmesi...

VASFİ GERGER (Urfa) — Gündemdeki diğer işlere takdimen oylanmasını rica edeceğim. Zira, gündemde sözlü sorulardan başka diğer işler de bulunmaktadır.

BAŞKAN — Öncelikle görüşülmesi dendiğine göre Sayın Vasfi Gerger'in işaret buyurduğu hususu da yerine gerirerek, yani 3 neü ve 4 neü maddelerde takdimen görüşülmesi hususu oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

BAŞKAN — Kanun tasarılarına geçiyorum.

1. — *Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/727; C. Senatosu 1/431) (S. Sayısı : 490) (1)*

BAŞKAN — Şimdi 490 sıra sayılı kanun tasarısını okutacağım. Önce gerekçenin okunmasına lüzum olup olmadığı hususunu oylarınıza arz etmek istiyorum. Gerekçenin okunmasına lüzum görenler işaret buyursunlar. Lüzum görmeyenler işaret buyursunlar... Gerekçenin okunmasına lüzum görülmemiştir.

Tümü üzerinde söz isteyen var mı?... Olmadığına göre maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi okutuyorum.

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerin, ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (600 000) liralık aktarma yapılmıştır.

BAŞKAN — Cetveli okutuyorum.

(1) 490 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

CETVEL			
Bölüm	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
	(A/1)		
12.000	Personel giderleri bölümü toplamı	600 000	
	(A/3)		
35.000	Sosyal transferler		600 000

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen arkadaşımız var mı?. Yok. Olmadığına göre 1 ne maddeyi maddede bahsi geçen (A/1) ve (A/3) sayılı cetvelle beraber oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?. Yok. Olmadığına göre maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?. Yok. Olmadığına göre maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü Tüzük gereğince açık oylarınıza sunulacaktır.

2. — *Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/726; C. Senatosu 1/430) (S. Sayısı : 491) (1)*

(1) 491 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Şimdi 491 sayılı kanun tasarısının tetkikine geçiyoruz. Deminki takibettiğimiz prosedüre göre esbabı mucibesinin okunmasını arzu buyuranlar. İşaret buyursunlar... Okunmasını istemiyenler işaret buyursunlar... Esbabı mucibenin okunmamasına karar verilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen?.. Yok Tümü üzerinde söz istiyen olmadığına göre maddelere geçilmesini oyuarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) işaretli cetvelin 35.000 nei (Sosyal taranferler) bölümünün 35.220 nei (Emekli ikramiyesi) maddesine (185 000) lira ek ödenek verilmiştir.

BAŞKAN — Bütçe Kanununa âtîf yaptığı için cetveli okutmuyoruz. Bu şekilde madde üzerinde söz istiyen var mı? Yok. Olmadığına göre maddeyi oyuarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin 64.000 nei (Özel gelirler) bölümünün 64.300 nei (Geçen yıldan devreden nakit) maddesine (185 000) lira eklenmiştir.

BAŞKAN — Aynı şekilde (E) işaretli cetvel Bütçe Kanununa bağlı olduğu için cetveli okutmuyorum. Madde üzerinde söz istiyen olup, olmadığını rica edeceğim. Söz istiyen olmadığına göre, maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü açık oylarınıza sunulacaktır.

7. — SEÇİMLER

1. — *Anayasa Mahkemesi asıl üye seçimi.*
2. — *Yüksek Hâkimler Kurulu üyeleri seçimi.*

BAŞKAN — Şimdi Sayın Suphi Batur arkadaşımız tarafından verilen taktir vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları kısmında bulunan Anayasa Mahkemesi ile Yüksek Hâkimler Kurulu üyeleri seçiminin; sözlü sorular görüşüldükten sonra yapılmasını arz ve teklif ederim.

Sinop
Suphi Batur

BAŞKAN — Taktir üzerinde söz istiyen arkadaşımız var mı?.. Yok. Taktiri oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... (Anlaşılmadı sesleri) İtiraz vâki olduğu için taktiri bir defa daha okutuyorum.

(Suphi Batur'un önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Tığrel.

İHSAN HAMİT TİGREL (Diyarbakır) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Meclisin iera kuvvetlerini murakabe etme yollarından birisi de, taktir buyurursunuz ki sual müessesesidir. Bu sual müessesesini maalesef lâıykı veçhile yürütemiyoruz. Birçok ahvalde Bakanlar bulunmuyor, bazı ahvalde ekseriyet bulunmuyor, bazan da suali verenler bulunmuyor ve bu murakabe yapılamıyor. Bunu düzenlemek mecburiyetindeyiz. Geçen celse dikkat ettim, bakanlar gelmişlerdi, sual sahipleri vardı fakat zaman geçmiş olduğu ve ekseriyet kalmadığı için suallere cevap verilemedi. Bakanlar boşuna Meclis dağılıncaya kadar burada bulundular, işlerinin başına gidemediler.

Şimdi bakanlarımız yeni gelmiş bulunmaktadır. Soru soran arkadaşlar da buradadır. Bunu geriye bıraktığımız taktirde, bu müessesenin, soru müessesesinin baltalanmış olacağına kaaniim. Bu itibarla Suphi Batur arkadaşımızın taktiri yerindedir. Murakabe vazife-

sini lâyikeyle yapmamıza müsaadenizi rica ediyorum.

BAŞKAN — Başka söz istiyen? Olmadığına göre...

GALİP AFŞAR (Adana) — Aleyhinde konuşacağım, söz istiyorum.

BAŞKAN — İstemişsiniz daha evvel, buyurunuz efendim.

GALİP AFŞAR (Adana) — Muhterem arkadaşlar, Anayasa Mahkemesine asıl üye seçimi diye gündemde defaatle yer alan, fakat bir netice alınamıyan bir madde var. Bu madde seçimle ilgilidir ve gayet kısa sürecektir. Binaenaleyh, gündemde bir değişiklik yapılmasını ben şahsen lüzumlu görmüyorum. Seçimler yapılsın, ondan sonra burada sözlü sorulara cevap verilsin. Ona göre arkadaşlarımızın bu önergeye oy vermemelerini rica ediyorum. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Önergenin leh ve aleyhindeki konuşmaları dinlediniz. Tavreri, Tüzükte mâni

bir hüküm olmadığı için, oylarınıza arz ediyorum. Seçimlerin geriye bırakılmasını kabul edenler... Etmeyenler... Her iki kâtip arkadaşımın saymalarına göre kabul edenler 42, 37; kabul etmeyenler 35 tir. Tavreri kabul edilmiştir.

Şimdi suallere geçiyoruz.

ESAT MAHMUT KARAKURT (Urfa) — Bu oylamanın neticesini anlıyamadım.

BAŞKAN — Bir kere daha izah edeyim. Eğer dikkat etseydiniz, sizin ferasetiniz beni anlamaya yeterdi. Ama, bir kere daha izah etmeyi vazife bilirim. Şöyle ki, kabul edenler sağ sekreter arkadaşımın saydığına göre 42, soldaki sekreter arkadaşımın saydığına göre ise 37 dir. Kabul etmeyenler ise sağ ve sol sekreter arkadaşlarımızın saydığına göre 35 dir. Bu itibarla en düşük rakamda bile kabul edenler fazla olduğundan tavreri kabul edilmiştir.

Şimdi sözlü sorulara geçiyoruz.

8. — SORULAR VE CEVAPLARI

A) — SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil'in, Türkiye Öğretmenler Derneği Millî Federasyonunun tutumuna ve öğretmenlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/265)*

BAŞKAN — Soru sahibi Sayın Hüsnü Dikeçligil'in, sorusundan vazgeçtiğine dair bir önergesi vardır, okutuyorum.

Yüce Divan Başkanlığına

Gündemde birinci soruyu teşkil eden sorum Mecliste genel görüşme konusu olmuş ve aktüalitesini kaybetmiş bulunmaktadır. Bu bakımdan bu sorudan vaz geçmiş olduğumu arz ederim.

Kayseri
Hüsnü Dikeçligil

BAŞKAN — Bu feragat muvahacesinde gündemden soru çıkarılmıştır. İkinci maddeye geçiyorum.

2. — *Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, açılacak olan Eğitim fakülterine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/270)*

BAŞKAN — Sayın Okurer buradalar mı? Buradalar... Sayın Bakan burada.

Soruyu okutuyorum.

25 . 6 . 1964

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Sayın Millî Eğitim Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılması hususunda delâletinizi saygı ile rica ederim.

İzmir Senatörü

Cahit Okurer

I - Açılacağını öğrendiğimiz eğitim fakültelerinin:

1. Vazife ve fonksiyonları neler olacaktır?
2. Öğretim üyeleri ne şekilde temin edilecek veya yetiştirilecektir?
3. Öğrenci kayıt ve kabulü hangi esaslara dayanacaktır?
4. Öğretim için gerekli malzeme nasıl sağlanacaktır?
5. Ne zaman, nerede ve hangi binalar içinde açılacaktır?

II - Yukardaki hususlar henüz tesbit edilmemiş veya kararlaştırılmamış ise tahminen ne zaman tesbit edilmiş veya kararlaştırılmış olacaktır?

BAŞKAN — Sayın Bakan buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İBRAHİM ÖKTEM (Bursa Milletvekili) — Sayın Başkan, sayın üyeler; muhterem arkadaşımızın sorularına cevabımı arz ediyorum.

I - Ankara Üniversitesine bağlı bir Eğitim Fakültesinin kurulması ile ilgili olarak Bakanlık - Üniversite temaları olumlu bir hava içinde cereyan etmiş ve Bakanlığımızı ilgilendiren hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır. Bu hazırlık çalışmaları, 1964 Temmuz ayında Bakanlığımızca Ankara'ya davet edilmiş bulunan Londra Üniversitesi Mukayeseli Eğitim Profesörü Dr. Lauwerys ile Ankara, İstanbul ve İzmir üniversitelerinin temsilcileri ve Bakanlık sorumlularının katılması ile düzenlenen seminerde gözden geçirilmiş ve konu olgunlaştırılmıştır.

Eğitim Fakültesinin bu çalışmalar sonunda tesbit edilen görev ve sorumlulukları şunlardır.

1. Eğitimin çeşitli alanlarında araştırma yapmak.

Yurdumuzda, eğitim faaliyetlerinin bilimsel temellere dayanması için eğitimin çeşitli ihtisas alanlarında araştırma yapmak gerekir. Eğitim Fakültesinde eğitim plânlaması, eğitim maliyesi, öğretim işinin etkinliği, eğitim idareciliği, öğrencilerin özellik ve ihtiyaçları, eğitimin psikolojik, sosyal, felsefi, ekonomik temelleri v. b. alanlarda yapılacak araştırmalarla, eğitimle ilgili problemlerin çözümünde araştırma yoluyla rehberlik sağlanması ve araştırma sonuçlarının uygulamaya intikali için aksiyon plânları yapılması mümkün olacaktır.

2. Yeter sayıda ve kaliteli öğretmen yetiştirmek :

Ortaöğretim kurumlarında öğretmen açığıımız büyüktür. Ortaokullarda % 52, liselerde % 71 oranında öğretmen açığı vardır. Öğretmen yetiştiren kurumların gelişmesinde artan nüfusa paralel tedbirler alınmamış olduğundan telâfisi güç bir öğretmen kıtlığı doğmuştur.

Eğitim Fakültesi öğretmen yetiştirmede temel ve zorunlu sayılan genel kültür ve branş bilgisine ek olarak öğretmenlik formasyonu vererek öğretim görevini tam bir yetki ve yeterlikte yürütecek kaliteli öğretmen yetiştirilmesine yardım edecektir.

3. Yurt ölçüsünde istidatlı ve kabiliyetli çocuklara üniversite öğrenimi imkânı hazırlamak :

Memleketimizde eğitim imkânları sınırlı olduğu için, özellikle köylerde yaşayan istidatlı ve kabiliyetli çocuklarımız orta ve yüksek öğretim imkânlarından mahrum bulunmaktadır. Bu gibi çocuklar ancak yatılı okullara girebildikleri ölçüde daha üst öğrenim görebilmektedirler. Çoğunlukla meslekî olan bu yatılı okulların başında ise, ilköğretmen okulları gelmektedir. Öğretmen okulları Eğitim Fakültesinin önemli bir kaynağını teşkil edeceklerine göre, kabiliyetli köy çocuklarımızın bu yeni kuruluş yoluyla üniversite öğrenimine kavuşmaları mümkün olacaktır. Bu açıdan bakıldığında Eğitim Fakültesi önemli sosyal adaleti sağlayan bir kurum niteliği taşımış olacaktır.

4. Meslek içinde yetişme imkânlarını artırmak :

Öğretmenleri halk eğitimi uzmanlığı, özel eğitim ve rehberlik uzmanlığı gibi zamanla beliren ihtiyaç alanlarında olduğu kadar, gittikçe gelişmekte olan bilimsel muhteva ve öğretmenlik bilgileri yönünden devamlı surette takviye etmek için Eğitim Fakültesi, yaz sömestrieleri ve gece dersleri ile organize öğretim imkânlarını da sağlayacaktır. Bu şekilde, öğretmenler hizmet içinde bilimsel çalışmalar yaparak statülerini de geliştirebileceklerdir.

5. Öğretim olarak yetişmemiş yüksek okul ve fakülte mezunlarına öğretmenlik formasyonu vermek :

Eğitim Fakültesi aynı zamanda, öğretmen olarak yetişmemiş yüksek okul ve fakülte mezunlarına öğretmenlik formasyonu veren bir kurum olacaktır.

II - Eğitim Fakültesinin öğretim üyeleri :

Öğretim üyeleri konusu, hiç şüphesiz, fakültenin en hayati yönünü teşkil etmektedir. Müstakbel fakültenin, Batılı benzerleri seviyesinde olması, kaygılarımızın başında gelmektedir. Bu itibarla, yurt dışından davet edeceğimiz öğretim üyelerini, her fedakârlığa katlanarak en iyileri arasından seçeceğiz.

Yurt içindeki imkânlardan istifade konusunda da ölçümüz, bu seviyeyi muhafaza etmek olacaktır. Her sahada olduğu gibi, bu sahada da ilim adamı kıtlığımız malûmdur. Bu sebeple

genç istidatların yurt dışında en iyi imkânlarla yetişmelerini de sağlayacağız.

III - Eğitim Fakültesinin öğrenci kaynağını liseler ve öğretmen okulları teşkil edecek, ayrıca yüksek okul ve fakülte mezunu öğretmenler fakültede daha üst dereceler için çalışma imkânı bulacaklardır.

IV - 1965 - 1966 ders yılında faaliyete geçecektir. Yeni kuruluşun bina, donatım, araç ve gereç ihtiyaçlarının iç kaynaklardan karşılanabilmesi için gerekli aksiyon plânları üzerinde çalışılmaktadır.

BAŞKAN — Sayın Okur.

CAHİT OKURER (İzmir) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlar, eğitim fakülteleri meselesi millî eğitimimizin en mühim meselelerinden biri olarak gördüğüm bir mevzudur. Bu hususta bir müddet evvel gazetelerde de devamlı neşriyat oluyordu. Kafalarda bâzı tereddütler belirmişti. Herkes meseleyi değişik şekillerde tahmin ediyordu. Bu bakımdan Sayın Bakandan bu mevzuda izahat almayı faydalı görerek bu sualimi sormuştum. Fakat, o günlerden sonra, yani şu son günlerde bu meseleden bahsedilmez oldu. 3 - 4 ay evvel bu yıl başında açılacağı tahmini dahi ileri sürülürken, bugün bu mevzu biraz geri kalmış gibi görünmektedir. Kanaatim odur ki, her sahada olduğu gibi, millî eğitimde de gerçek tekâmül yolunu bulabilmek, ancak bu sahadaki ilim, ihtisas adamlarının mevcudiyetiyle mümkündür. Bu bakımdan Sayın Bakanın bu mevzu üzerinde gereken hassasiyeti bundan sonra da göstermelerini istirham ediyorum.

Açılacağı bahsedilen bu müesseseler üzerinde bu sözlü soruyu vermemdeki asıl maksat, bilhassa bu müesseselerin asli fonksiyonlarını tam yerine getirecek şart ve imkânlar tamamlanmak suretiyle açılmasını istememdir. Türkiye'de Batıdaki örneklerine bakılarak, Batıdaki muadil örneklerine bakılarak kurulmuş birçok müesseseler vardır ki, şeklen Batıdaki örneklerine benzetmekle beraber, bu müesseseler, Batıdaki muadillerinin yerine getirdiği asli fonksiyonları yerine getirememektedir. Bu nevi müesseselerin kendilerinden beklenen hakiki vazifeleri, asli fonksiyonları yerine getiremedikleri, gereken değerleri kazandıramadıkları için bir bakıma suni birer müessese haline düşmektedir. Bu hususta bütün şart ve imkânların tamamlanması ehemmiyetle

göz önünde tutularak müesseseyi açmak lâzımdır diyorum. Fakat bilhassa öğretim elemanları bu mevzuda birinci plânda gelmektedir. Diğer öğretim ve eğitim müesseselerinde olduğu gibi eğitim fakültelerinin asli fonksiyonlarını yerine getirmeleri her şeyden evvel öğretim elemanlarının gerçekten kendilerinden beklenen seviyede olmalarına bağlıdır. Bu itibarla Sayın Bakanın müessesenin açılışında ilk defa öğretim elemanlarını Batıda bu sahalarda tanınmış otoritelere müracaat etmek, onlarla anlaşmak suretiyle, bu anlaşmaları otoriteleri Türkiye'ye getirmek suretiyle öğretim elemanı kadrosunu temin etmek yolunda olduğunu söylemeleri beni tatmin etmiştir. Bütün endişem; pratik bir ihtisas, ilmî kariyerden yetişmeden memlekette eğitimi veya öğretimi diye tanınmış olan bâzı kimselerin bu müesseselere şu veya bu suretle nüfuz etmek temayüllerini önliyelemektir. Bu itibarla Sayın Bakanın verdikleri izahata göre, bu nevi bu müesseselere girmek, öğretim elemanı olarak girmek temayülünü gösterenlere karşı müsamahakâr ve lâkayt kalınmıyacağını anlamış bulunuyorum. Onun için memnun oldum.

Burada Sayın Bakanın izahları sırasında üzerinde durulmaya değer bir nokta olarak da, bu fakültelere alınacak öğrencilerin hem lise, hem de öğretmen okulu mezunlarından olmasıdır. Üniversitelere lise mezunu girer, bugünkü Üniversiteler Kanununa göre bu böyledir. Eğitim Fakültesi bir üniversitenin fakültesi halinde kurulduğuna göre, üniversiteye girebilmek, bu bakımdan yine lise olgunluk diploması almayı gerektirmektedir. Anladığıma göre öğretmen okullarından mezun olanlar buraya bir fakülte mezunu olmak için girmeyecekler, sadece, meslekî tahsillerini görmek için gireceklerdir. Onun için bu hususun bu şekilde telâkki edildiğini görmekte meselenin kısmen tatmin edici hale geldiğini sanıyorum. Fakat bu meseleyi tamamen tatmin edebilecek hale getirebilmek her şeyden evvel öğretmen okullarını, öğretmen liseleri haline getirmekle mümkün olabilir. Çünkü Sayın Bakan izahatları sırasında buyurdular ki, köy çocuklarının üst kademe öğretime devam edebilmeleri için bu da ayrı bir yol olacaktır. O halde bu yolun, köyde ilkokulu bitirdikten sonra başka okula gitme imkânı bulmadığı için ilköğretmen okuluna giren köy çocuklarının ilkokul öğretmeni olarak kalmaları

bakımından değil, üst kademelere geçmelerini sağlamak bakımından gözden geçirilmesi icabeder. O vakit hakikaten köy çocuğu üniversitede okumuş olacaktır. Halbuki yalnız ilköğretmen okulunu bitirip de, burada meslek tahsili görürse bu bir yüksek tahsil olmayacaktır. Bu köy çocuğu üniversite tahsili için yeni bir yol bulmuş sayılmıyacaktır. Bu bakımdan meseleleri, müesseseleri ve Türkiye'de eğitim inkişafını bir bütün halinde düşünmek ve bir müessese meydana getirirken bunun gerçek fonksiyonunu meydana getirebilmesi ve beklenen faydaları ortaya çıkarması için öteki müesseselerde gereken hususlar üzerinde durmak gerekir. Öğretmen okulları mevzuu üzerinde ayrıca durmak gerektiği için bu soru içinde görmüyorum. Ancak soru ile alakası nisbetinde bu noktaya işaret etmiş oluyorum. Aslında tek bir cümle ile ifade etmek isterim ki, Türkiye'de öğretmen mevzuunda aded kadar, ihtiyacı karşılayacak kalitede öğretmen de aynı önemi taşımaktadır. Yetişmekte olan nesillerin bugünkü durumu ve müşahedelerimiz bizi bu kanaat üzerinde birleştirmektedir. Seviyelerine erişmek istediğimiz bütün medeni Batı memleketlerinde öğretmen yetiştirmeye bizim kadar az ehemmiyet veren memleket bulmak mümkün olmamaktadır. Onun için seviyelerine erişmek istediğimiz medeni memleketlerin seviyesine erişebilmenin temel şartlarından birisini, öğretmeni de aynı seviyede yetiştirmekte buluyorum. Bu itibarla Bakanlığımızın öğretmen okullarımız üzerinde de durmaları faydalı olacaktır. Ve bu şekilde de artık öğretmenler arasında bir menşee, farkı da ortadan kalkacak, lise seviyesine gelen öğretmen namzetleri kendi kabiliyetlerine göre üst kademelerde öğretmen olma imkânlarını bulacaklardır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İBRAHİM ÖKTEM (Bursa Milletvekili) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, meselenin büyük önem taşıdığını göz önünde tutarak huzurunuzu tekrar işgal etmiş bulunuyorum.

Sayın Cahit Okurer arkadaşım eski bir eğitimci sıfatıyla bizim bu teşebbüsümüzü teşvik eder görünmektedirler. Kendilerine hakikaten yürekten hoşnutluk duyuyorum. Bunca gay-

ret sarf edilen ve arzu edilen neticeyi almakta bize büyük ölçüde manialar yaratan husus, mevcudolan öğretmenlerimizin sayısının yetersizliği yanında, gelişen şartlarımız içinde öğretmen seviyesinin o istikamette ona paralel olarak gelişmemesinde aramak lâzımdır. Binaenaleyh biz, eğitim fakültesi kurmayı düşünürken, arkadaşımın söylediği gibi 70 küsur menşeeden gelen öğretmen topluluğunu, bütün dünyada olduğu gibi, yeni bir menşee bağlamak ve bunlar arasındaki, seviye farkını olduğu kadar, her kademenin ayrı ayrı imkânları içinde de rekabet duygularını ortadan kaldırmayı hedef tutuyorduk. Eğitim fakülteleri, arkadaşımın da ifade ettikleri gibi, daha ziyade ilköğretmen okullarımıza dayalı olacaktır. Yine kendilerinin de söyledikleri gibi bugün elimizde bulunan 72 - 73 öğretmen okulu birer birer öğretmen lisesi haline gelecektir. Buradan mezun olan çocuklarımız lise olgunluğuna sahibolarak üniversitelere intikal edecektir. Bunun dışında doğrudan doğruya diğer liselerden mezun olanlar da bu fakültelere girme haklarına sahibolacaklardır. Bu bakımdan kendileriyle görüş birliği içindeyim. Bu kuruluşun Türkiye'de gerçekleşmesiyle, hepimizin arzu ettiğimiz imkân ve fırsat eşitliği bakımından, köy çocuklarını büyük bir fırsata kavuşturacak bir nitelik taşımaktadır.

Bundan dolayı hakikaten kıvanç duymaktayız. Bugün yüksek öğretmen okullarımızdaki talebelerin hemen % 80 i öğretmen okulları menşeli çocuklardır. Bunlarda da, eğitimci arkadaşlarımızın bildikleri gibi, bir yıl bir ihzari sınıf geçirdikten sonra, lise mezunluğu seviyesini kazanarak fakültelerimize intikal etmektedirler. Bunu yüksek öğretmen okulları yerine kaim olmak üzere, diğer vasıflarını da, diğer imkânlarını da göz önünde tutarak eğitim fakülteleri göreceklidir. Bugün mevcudolan orta dereceli öğretim müesseselerimize öğretmen yetiştiren eğitim enstitülerimiz de yine bu fakültelerin bünyesi içinde, bunların nezareti altında, bunların rehberliği altında çalışacaklar ve binaenaleyh fakültenin aşağı - yukarı bir organı halinde vazifelerini göreceklidir.

Arkdaşımın işaret ettiği hususlardan birisi de, yine kendilerini ve ilgilileri tatmin edeyim diye söylüyorum. Hiç şüphesiz bizim için çok yeni olan ve henüz bu sahada yetişmiş elemanımız olmaması dolayısıyla de çok ümitle bağlandığımız bir kuruluşu yaparken bu kuruluşu sağlam temellere oturtmak ve birtakım kuruluş gayretleri içinde Avrupa'dan kopya ettiğimiz bazı müesseseler gibi, onların da ölü doğmuş olmalarını önlemek için öğretim üyelerinin yüksek seviyede olması gerekliliğine inandık ve bunun için üstün gayret sarf ettik. Bunu temin edemediğimiz için bu yıl da bu kuruluşu gidemedik. Fakat önümüzdeki yıl için çok ümitliyiz. Londra Üniversitesi bu konuda bizi desteklemektedir. İlk kuruluşumuzun öğretim kadrosunu Londra Üniversitesi temin etmeye karardır. Bunun için kendilerinden söz almış bulunuyoruz. Bu bakımdan bu kuruluşun bir yıl gecikmesi daha ziyade öğretim kadrosunun temin edilemeyişinden oldu. 1965 - 1966 yılında bu fakültenin açılacağını umuyorum. Kuruluş kanunu hazırlanmıştır. Önümüzdeki günlerde Yüksek Heyetinize sunulacaktır.

Tesekkürlerimle.

BASKAN — Soru cevaplandırılmıştır ;

Üçüncü soruya geçiyorum :

3. — *Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, orta dereceli okullardaki yeni kayıt ve kabul şartlarına dair sözlü sorusuna Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in cevabı (6/271)*

BASKAN — Sayın soru sahibi ve Bakan buradalar soruyu okutuyorum :

26 . 6 . 1964

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Sayın Millî Eğitim Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılması hususunda delâletinizi saygı ile rica ederim.

**İzmir Senatörü
Cahit Okurer**

1. Bilindiği gibi, geçen öğretim yılı başında orta dereceli okullar için yeni kayıt ve kabul şartları tatbik edilmişti. Bilhassa «İstidat ve kabiliyete göre tahsile sevk» prensibinin icabı olarak tatbik edildiği ileri sü-

rülen bu kayıt ve kabul şartlarının Cumhuriyet Senatosu Umumi Heyetinde bir genel görüşmeye mevzu olduğu da malumdur. Bakanlık bir yıllık tecrübeden sonra, genel görüşmede ortaya konan mütalâa ve tenkidleri de dikkate alarak, bu yeni kayıt ve kabul şartları üzerinde değişiklik yapmayı lüzumlu görmüşse bu değişiklikler nelerdir?

2. Bugün Türkiye'deki öğretim sistemi, kademeleri ve dalları «istidat ve kabiliyete göre tahsile sevk» prensibinin tatbikına tam elverişli midir? Tam elverişli değilse Bakanlık öğrenim sistemi, kademeleri ve dalları üzerinde değişiklik yapmayı düşünmüş müdür? Düşünmüş ise bu değişiklik veya ilâveler neler olacaktır ve ne zaman tatbik edilecektir?

BASKAN — Sayın Bakan buyurunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İBRAHİM ÖKTEM (Bursa Milletvekili) — Sayın Okurer arkadaşımızın sorularının cevaplarını arz ediyorum :

Millî Eğitimimiz, Devlet plânında öngörülen insangücü ihtiyacını karşılamayı en önemli amaç edinmiş bulunmaktadır. Ancak bu amacı gerçekleştirebilmekte çok önemli rolleri olan, istidat ve kabiliyetleri seçme ve mesleğe yöneltme tesis ve elemanlarıyla, eğitimin maddi ve öğretmen imkânlarına yeteri kadar sahip olmamız, bizi bu konuda, daha realist ve mümkün tedbirler almaya götürmüştür.

Son derece zengin eğitim imkânlarına sahip ve orta öğretimi mecburî sayan birkaç sayılı ülkenin uygulayabildiği, istidat ve kabiliyetler istikametinde eğitim ve öğretim verme ilkesi, başta maddi imkânsızlıklar ve öğretmen yetersizliği yüzünden memleketimizde henüz gerçekleştirilmemiştir.

Bu bakımdan, en ideal tedbir olmasa bile, meslek seçiminin, genellikle vatandaşın ihtiyarına bırakılmış olması, kendisini mutlu kılacak bir husus sayılabilir.

Ancak, liselerle pek az sayıdaki teknik okullarında tahdide gidilmiş olmasının nedenleri, yukarda zikredildiği gibi, maddi imkânsızlıklarla, öğretmen sayısındaki yetersizliktir.

Bu yıl meslek ve teknik okullara mümkün olduğu nisbette, müracaat eden her öğrenciyi kabul edebilmek için gerekli tedbirler alındı. Bilindiği gibi memleketimizde öğrenci tahaccü-

mü, daha çok liselere olmaktadır. Geçen yıl bu okullara kontenjan fazlası öğrencileri seçebilmek için giriş imtihanı yapmak lüzumu ortaya çıkmıştı. Ve sadece dört büyük şehirdeki imtihanlarda «Zihin kabiliyeti testi» ile «Genel başarı testi» uygulamış; diğer şehirlerde ise, mahallinde hazırlanan Türkçe ve Matematik soruları ile imtihan yapılmıştı. Bu ders yılı ise, ilmi esaslara göre hazırlanan ve öğrencinin geçmişte ne kadar başarılı olduğunu gösteren «Genel Başarı Testi» ile; gelecekte ne kadar başarı sağlayacağı hakkında fikir veren «Zihin Kabiliyeti Testi», kontenjanından fazla öğrenci müracaatı olan bütün okullarda uygulanmış, böylece sonuçlarına, çok daha güvenilir bir imtihan yapılmıştır. Bu şekilde imtihana tabi olan liseler ünitesi 27 olup öğrenci miktarı 10 500 dür.

Bu yıl alınan tedbirlerle meslek ve teknik okullarında kapasite fazlası olmayacağı veya olsa da birkaçında ve pek az sayıda olacağı tahmin edildi. Bu sebepten, uygulanan imtihan daha çok akademik öğrenim veren liselere öğrenci seçmek için hazırlanmış olmakla beraber, az da olsa, meslek ve teknik okullarındaki kapasite fazlası olan öğrencileri ayırmak için dahi aynı testlerin kullanılması uygun görüldü. Çürkü yapılan seçme imtihanı sonunda genel kabiliyet ve başarı yönünden çok zayıf olan ve herhangi bir okulda başarı gösteremeyecek olan, sayıları mahdud öğrenci grubu elendi.

Nitekim, kapasitesinden fazla öğrenci müracaatı olan hiçbir Kız Enstitüsü yoktur ve sadece beş Erkek Sanat Enstitüsüne, kapasitelerinden fazla öğrenci müracaatı olmuştur. Bu beş okula müracaat eden öğrenci sayısı 731 dir.

Gelecek yıllarda Teknik Okullara öğrenci tahaccümü arttığı takdirde imtihanda kullanılacak testlerde, buna uygun olarak gerekli değişiklikler yapılacaktır.

Bu arada şu hususu belirtmek isterim :

Öğrencilerin istidat ve kabiliyetlerine göre tahsile sevk edilmeleri daha çok bir rehberlik konusu olup, bu rehberlik çocukların bütün okul hayatı boyunca gösterdikleri başarı ve kendilerine uygulanan çeşitli testlerin sonuçlarına göre yapılabilir. Bunun için okullarımızda rehberlik servisleri kurulması ve rehberlik faaliyetlerine geçilmesi gerekmektedir. Bu yöndeki çalışmalarımız zamanla geliştirilebilecektir.

Bununla beraber, özellikle ortaokullar seviyesinde yatay geçişlere imkânlar verilmiş bulunmakta, böylece istidat ve kabiliyetlerin teşhisinde yanıldığımızı, bunların başka bir istikamette olduğunu anladığımız anda, bu öğrencileri uygun okullara nakledebilmekteyiz ki, bu uygulama, bu konuda önemi küçümsenmeyecek bir merhale sayılmalıdır.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Okurer, buyurunuz.

CAHİT OKURER (İzmir) — Muhterem Başkan, muhterem Senatörler, bu sözlü soruyu 1964 - 1965 öğretim yılı başlamadan vermiştim. Maksadım ondan evvelki yılda yapılan tecrübelerden sonra Bakanlığın bu yıl için ortaya koyduğu kayıt şartlarındaki değişikliklerin henüz matluba uygun derecede olmadığını belirtmekti. Fakat çeşitli çalışma şartlarından dolayı bu sözlü soru bugüne kalmış bulunuyor. Ve bu itibarla orta dereceli okullara giriş şartları, gene bu yıl da, yeni değişikliklerle tatbik edilmiş bulunuyor. Buna rağmen soruyu geri almayı benim sebebi şudur : 1964 - 1965 yılı geçmiştir, fakat mesele üzerinde 1965 - 1966 öğretim yılında durmak, ve gereken hususlar üzerinde düşünmek mümkün olur. Bir yıl önceki giriş şartlarıyla, bu yıl başında tatbik edilen giriş şartları arasında bâzı müspet farklar vardır. Fakat bu müspet farklara rağmen henüz bu giriş şartları asıl prensibe tam mutabık hale gelmemiştir. Meselâ; bir yıl önceki nazaran Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Eskişehir, Adana, Kayseri, Balıkesir ve Konya şehirlerinde ortaokul mezunlarının liselere kaydı ayrı şartlara tabi tutulduğu halde, bu yıl bu istisna kalkmıştır. Geçen sene test imtihanları yalnız büyük şehirlerde yapıyordu, bu sene kapasitesi dolan her şehirde yapılmıştır. Bu gibi birtakım değişiklikler meydana gelmiştir. Ancak bu değişiklikler giriş şartları bakımından asıl prensibe tam mutabık hale getirilmemiştir. Çünkü esas prensip öğrencileri istidat ve kabiliyetlerine göre öğrenime sevk, yönetmedir. Bu prensibi tatbik ederken, aynı zamanda, memleketin ihtiyacı olan teknik sahalardaki elemanı bulmak bakımından da bâzı tedbirler alınabilir. Ancak bu tedbirlerin esas prensibe mugayir ve onun dışında olmaması gerekir. Halbuki bugünkü tatbikat şekliyle, şehirlerde, meselâ lise-

lerde kapasite dolmuş ise imtihan yapılacak kapasite dolmamış ise imtihan yapılmıyacaktı. O halde istidat ve kabiliyete göre öğrenime sevk prensibi tam bir şekilde tatbik edilmemektedir.

Yeni öğrenim yılı için bilhassa, Bakanlığın, bu husus üzerinde durarak bunu daha uygun bir hale getirmesini lüzumlu görmekteyim. Bu bakımdan bu nokta üzerinde sayın bakanın dikkatini toplamasını rica ederim.

Bu yılki tatbikatta ortaokullara ve liselere giriş şeklinde şöyle bir usul vardır: Diploma derecesine göre almıyor; pek iyi, iyi ve orta. Ondan sonra, kapasitenin dolduğu hudutta, matematik ve Türkçe'den o grup için imtihan yapılıyor. Halbuki bir öğrencinin derecesi pekiyi olduğu halde, Matematik ve Türkçe'de orta olabilir. Bir öğrencinin diploma derecesi orta olduğu halde, matematik ve Türkçe iyi veya pekiyi olabilir. O halde bu okullara kapasite bakımından talebe alınırken dereceyi ortadan kaldırmak, kapasite dolduğu takdirde her dereceli öğrenci arasında ana ders olarak matematik ve Türkçe'den imtihana tabi tutmak en doğru yol olacaktır.

Bakanlığın ve Sayın Bakanın bir de bu nokta üzerinde gelecek seneki giriş şartları üzerinde tekrar durmalarını rica ediyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Muhterem arkadaşlar, kanun tasarılarından 490 ve 491 sayılı Kanun tasarısı için reyini vermeyen arkadaşımız var mı? (Var var sesleri) Sayın Banguoğlu, lütfen çabuk olunuz. Küreleri götürünüz.

Oylama işlemi bitmiştir.

4. — *Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın Türkiye Şeker Fabrikaları A. O. ile pancar mustahsılı arasında akdedilen mukaveleye dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/274)*

BAŞKAN — Sayın Ömer Ucuzal buradalar mı efendim? (Hasta sesleri) Arkadaşımızın hasta olduğunu beyan ediyorlar. Sözlü soru gelecek birleşime bırakılmıştır.

5. — *Cumhuriyet Senatosu Afyon Üyesi M. Yılmaz İnceoğlu'nun ortaöğretimde uygulanmakta iken kaldırılan, tek dersten borçlu olarak*

bir üst sınıfa devam hakkına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/277)

BAŞKAN — Sayın İnceoğlu.. Yoklar. Sayın Bakan buradalar. Soru sahibi olmadığı için gelecek birleşime bırakıyoruz.

6. — *Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, 1964 yılı pancar mahsulüne zam yapıp yapılmadığına dair, Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/278)*

BAŞKAN — Sayın Ucuzal'ın hasta olduğunu demin arkadaşlarımız bildirdiler. Bu sözlü soru da gelecek birleşime bırakılmıştır.

7. — *Cumhuriyet Senatosu Üyesi Mehmet Özgüneş'in, Atina Büyükelçiliğimizde vukubulduğu bildirilen olaylara dair Başbakanın sözlü sorusu (6/282)*

BAŞKAN — Sayın Özgüneş? Burada. Sayın Başbakan veya temsileisi bir bakan, yok. Sözlü soru gelecek birleşime bırakılmıştır.

8. — *Cumhuriyet Senatosu Üyesi Haydar Tunçkanat'ın, Balıkesir ve Bursa havalisinde son depremden zarar gören vatandaşlara ne gibi bir yardımlar yapılmakta olduğuna dair Başbakanın sözlü sorusu (6/283)*

BAŞKAN — Sayın Tunçkanat, Yok. Gelecek birleşime bırakılmıştır.

9. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın, İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden bazılarına hedef tutan ithamlara dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/285)*

BAŞKAN — Sayın Kırdar? Yoklar. Gelecek birleşime bırakılmıştır.

10. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Danıştay kararlarının tatbik edilmediğine dair Başbakanın sözlü sorusu (6/288)*

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine buradalar mı? Buradalar. Sayın Başbakan veya bir bakan? Yoklar. Soru gelecek birleşime bırakılmıştır.

11. — *Cumhuriyet Senatosu Diyarbakır Üyesi İhsan Hamit Tigrel'in, Devrim yazıları adlı esere dair sözlü sorusuna Adalet Bakanı Sedat Çumralı'nın cevabı (6/290)*

BAŞKAN — Sayın Tigröl?.. Burada. Sayın Adalet Bakanı?.. Burada. Soruyu okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Adalet Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletinizi saygılarımla rica ederim.

İhsan Hamit Tigröl
Diyarbakır Senatörü

Soru :

1. Bagheuf'ten tercüme edilen (Devrim Yazıları) adlı eser ne sebeple ve hangi makamın emri ile toplattırılmıştır?

2. Vekâletin bu husustaki düşüncesi nedir?

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun.

ADALET BAKANI SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Diyarbakır Senatörü Sayın İhsan Hamit Tigröl arkadaşımız aşağıda yazılı hususlarını sözlü olarak cevaplandırılmasını istemektedir :

1. Bagheuf'ten tercüme edilen «Devrim» adlı eser ne sebeple ve hangi makamın emri ile toplattırılmıştır?

2. Vekâletin bu husustaki düşüncesi nedir suali sorulmaktadır.

Devrim yazıları başlığı altında Sabahattin Eyüboğlu, Vedat Günyol tarafından dilimize tercüme olunan (Devrim Yazıları) adlı eser, muhtevası itibariyle komünistlik propagandası mahiyetinde görüldüğü için İstanbul Cumhuriyet Savcılığına; İstanbul Üniversitesi profesörlerinden müteşekkil bilirkişi raporuna istinaden takibata tevessül edilmiş ve dâva açılmıştır. İstanbul İkinci Sulh Ceza Hâkimliğinin 13 . 10 . 1964 günü ve 964/60 müteferrik sayılı kararına istinaden toplattırılmıştır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 148 nci maddesi gereğince hukuku âmme dâvasını açmak vazifesi Cumhuriyet savcılarınınadır. Kanunda hilâfi yazılı olmayan hâllerde Cumhuriyet savcılarını ceza takibini istilzam edebilecek hususlarda kâfi emareler teşkil edecek vâkralar mevcut ise hukuku âmme dâvasını açmakla mükelleftir.

Hukuku âmme dâvası açmak için Adliye Vekili Cumhuriyet savcılarına emir verebilir. Bu hâdiseden dolayı İstanbul Savcılığı ne'sen takibata tevessül etmiştir. Adalet Bakanı olarak Cumhuriyet savcısına bu yolda bir dâva

açmak için emir vermiş değilim. Adalet Bakanı olarak açılan bir dâvanın durdurulması yetkisine de sahip değiliz.

Kaza mercilerine intikal eden bu husus hakkında Anayasa'nın 132 nci maddesi gereğince bildirilecek bir mütalâa ve düşüncemiz yoktur. Söz mahkemenindir.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Tigröl buyurun.

İHSAN HAMİT TİGREL (Diyarbakır) —

Muhterem Başkan, değerli arkadaşlarım; hakikaten çok nazik ve hassas bir konuya temas ettiğimi görüyorum. Konu, bir filozofun bundan 165 sene evvel neşretmiş olduğu yazılardan derlenen bir kitabın Cumhuriyet savcılığı tarafından toplattırılmış olması konusudur. Mahkemeye intikal etmiş olan bir dâva üzerinde Meclislerin tartışmaları, biliyorum ki caiz değildir. Anayasanın 132 nci maddesi bunu gerektirmektedir, takyidi dahi olsa.. Fakat diğer taraftan dünya efkârı üzerinde ve cemiyetlerin şu veya bu istikamette inkişafı üzerinde mühim tesirler yapmış olan bir müellifin, bir muharririn yazılarının Türk efkârı umumiyesine dahi bilinmesi icabederken, bunun menedilmiş olmasını ben şahsım fikir hürriyetine aykırı telâkki ettiğim için ve sonra bu hâdisenin yalnız hudutlarımız arasında kalmıyarak, dünya efkârı umumiyesinde dahi inkişası, - şimdi okuyacağım telgraflarla - gördüğüm için, böyle bir mevzuun, Senatonun kubbesi altında dile getirilmemesini de gayri-caiz gördüğüm için huzurunuzda çıktım.

Muhterem arkadaşlar, Sayın Bakana teşekkür edeceğim bir nokta vardır. O da bu kitabın toplattırılması için her hangi bir müdahalenin kendileri tarafından vâkı olmaması keyfiyettir. Kendilerine bundan dolayı çok teşekkür ederim. Ve kendisini çok yakından tanıdığım Sayın Sedat Çumralı'dan beklenen de bu idi.

Sayın Bakanın verdiği izahata göre bu eser aralarında bir de Ord. Prof. ün bulunduğu üç zattan mürekekep bir bilirkişi beyetinin verdiği rapor üzerine toplattırılmıştır, mahkeme kararı alınmak suretiyle. Eser bu senenin Mayıs ayında çıkarılıyor, neşrediliyor. Toplattırılması keyfiyeti tam beş ay sonra vâkı oluyor. Mühim bir şey değil. Yalnız mahkemenin yetkililerine tesir edebilecek mütalâadan kaçınmak suretiyle bir iki noktayı dikkatinize arz etmek isterim.

ESAT MAHMUT KARAKURT (Urfa) — Anayasaya aykırıdır, Anayasaya mugayir olur.

MEHMET ALİ DEMİR (Tunceli) — Yerinde ve isabetlidir.

IHSAN HAMİT TİGREL (Devamla) — Müsaade buyurlarsa, Sayın Karakurt kadar Anayasadan ben de anlarım. Ben Anayasanın menettiği husulara temas etmiyeceğimi söylüyorum, kendileri bu sözün Anayasaya mugayir olduğunu söylüyorlar. Ben bundan bir şey anlamadım. Ne ise, mâzur gösünler.

ESAT MAHMUT KARAKURT (Urfa) — Hiçbir surette müzakere açılmaz diyor, Anayasa.

IHSAN HAMİT TİGREL (Devamla) — Ben mahkemenin yetkilerine müdahale etmiyorum. Yalnız ben bu hareketi fikir hürriyetine mugayir gördüğüm için burada dile getirmek mecburiyetindeyim.

ESAT MAHMUT KARAKURT (Urfa) — Neyi?

IHSAN HAMİT TİGREL (Devamla) — Müsaade ederseniz izah edeceğim. Hem diyorsunuz, «Anayasaya mugayirdir» hem de «Nedir» diye soruyorsunuz. Arkadaşlarımız zannediyorlar ki, müdahale suretiyle benim fikir cereyanını bozacaklar, yazık kendilerine. Bahusus inkılapçı olduklarını ifade eden bir partinin üyeleri bunu yapıyorlar. (Alkışlar).

BAŞKAN — Sayın Tigrel lûtfen beyanınıza devam ediniz.

IHSAN HAMİT TİGREL (Devamla) — Devam edeceğim ve bir çeyreği de geçirmiyeceğim, Sayın Başkanım, müsaade ederseniz.

Evvelâ şu ciheti belirtmek isterim. - tafsilâta geçmiyeceğim - bilirkşi raporları katıyen tetkike müstenit değildir. Ama bunun izahına geçmiyeceğim, çünkü Anayasa müsait değildir. Yalnız bir ciheti arz edeceğim...

BAŞKAN — Sayın Tigrel...

IHSAN HAMİT TİGREL (Devamla) — Bahsetmiyeceğim efendim...

Bundan beş altı ay evvel bu kürsüden yine fikir hürriyetine vurulan darbeden bahsederken 25 - 30 sene geriye gitmiş olduğumuzu ifade etmiştim. Bunun yeni bir deliline şimdi de şahit oldum. 1933 den itibaren dilimize Karl Marks, Lenin, Engels, Rousso... Bunların hepsi de ter-

cüme edilmiş ve bugüne kadar gelmiştir. Bunlar gençlik tarafından okunmuş, memleket tarafından okunmuştur. Bu zinciri bugün vurmaya çalışıyoruz. Benim isyanım bunadır. İster Faşizm, ister komünizme aidolsun bu eserler neye aidolursa olsun memleket efkârı umumiyesi ve gençliğin bunlardan haberi, malûmatı olmalıdır.

Körü körüne, bu komünizmdir, bu faşizmdir demek olmaz. Bir arkadaşımız kürsüden konuşuyor, vay sen faşistsin diye bağırıyoruz. Başka bir arkadaşımız çıkıyor konuşuyor, sen komünistsin diyoruz. Bunları bilmeliyiz arkadaşlarımız. Eğer komünizme ait yazılan eserler veya fikirlerin neşri yasak edilecekse, hepsinden evvel Eflâtun'un eserlerini ortadan kaldırmak lâzımdır. İşte, size Eflâtun hakkında kısa bir şey okuyayım. Bir İtalyan müellifiinin, Moskva'nın Siyasi Doktrinler Tarihi eserinden alıyorum, eserin kırkinci sayfası : (Eflâtun bahsediyor) «Zenginlerle yoksullar arasındaki çatışmayı gidermek amacını güder. Bunun için zenginlerle yoksullar arasında çatışmalara yol açan özel mülkiyeti kabul etmez. Ana babanın çocuklarına olan sevgileri kamu oyu ile olan bağlantılarına üstün geldiği için, hattâ aileyi de kabul etmez Onun için kadın erkek birleşmeleri geçici olmalı ve kamu otoritesi tarafından düzenlenmemeli» der. Bundan daha büyük komünist olur mu? Eflâtun gibi dünyayı 2 400 seneden beri tenvir eden filozofların eserlerindeki şöyle konuşuyorlar diye yasak edecek olursak, komünizm hakkında faşizm hakkında veya buna mümasil Leninizm hakkındaki eserleri ortadan kaldıracak olursak neyi nasıl tenvir edeceğiz?.. Binaenaleyh ben bu yapılan muamelenin katıyen doğru olmadığı ve bizim ta kibetmek mecburiyetinde olduğumuz Garb'a yürüyüş hareketinin durdurulması mahiyetinde olduğunu arz ederim efendim. (Alkışlar).

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır efendim.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Ankara) — Telgraflar okunsun efendim.

BAŞKAN — Sayın Ağırnaslı telgrafların okunmasına müsaade edmiyeceğim. Eğer böyle bir müsaade verilirse her teşekkül için, her fikir için buraya gelen bütün telgrafları, bütün başarı dileklerini, bütün istekleri tekrarlamaya mecbur olurum ki, buda, hiçbir veçhile Anayasamızın 132 nci maddesinin içine sığmaz.

12 nei soruya geçiyoruz.

12. — *Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Sakıp Önal'ın, yurt dışına çıkan Bakanlara dair Başbakanın sözlü sorusu (6/291)*

BAŞKAN — Sayın Önal... Yoklar. Başbakan yok. Gelecek birleşime bırakılmıştır.

13. — *Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bakanlıklarda ne miktarda yevmiyeli memur bulunduğuna dair Başbakanın sözlü sorusu (6/292)*

BAŞKAN — Sayın Nusret Tuna.. Yoklar. Başbakan adına da bir kimse yok. Gelecek birleşime bırakıyorum.

14. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, ilaç imalâtı yapan müesseselere dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/293)*

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine buradalar. Sayın Bakan buradalar. Soruyu okutuyorum.

ADALET BAKANI SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Sayın Başkanım soru okunmadan bir hususu rica edeceğim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Efendim arkadaşımızın sözlü sorusu ilaç imalâtı yapan müesseselere dair, tamamen Sağlık Bakanlığını ilgilendiren bir konu. Binaetice Adalet Bakanlığını ilgilendiriyor. Bu husus Sağlık Bakanlığında sorulmuştur. Gelecek oturuma bırakılmasını rica ediyorum. Cevap alamadığımız için, gelecek oturumda hem sıhhi yönden, hem de Türk Ceza Kanununa taallük eden maddesi itibariyle arzı cevap edeceğim. Gelecek birleşime bırakılmasını rica ediyorum.

BAŞKAN — Gelecek birleşime bırakılmasını istemektedir Sayın Bakan.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Söz istiyorum efendim, çünkü bu kanun Meclisten çıkıyor.

BAŞKAN — Efendim, Tüzüğümüz bir aya kadar mehil vermeye müsaittir. Oylarınıza arz ediyorum. Sayın Bakanım talebini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelecek oturumda cevap verilecektir.

15. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin umumi Hıfzıssıhha Kanununa dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/294)*

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine buradalar. Sayın Bakan yoklar. (Soldan haber gönderdik Meclisten geliyor sesleri) o halde Bakan geldiği zaman görüşürüz.

16. — *Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İ. Cenap Ege'nin, Feribot seferleri tesisine dair sözlü sorusuna Ulaştırma Bakanı Ferit Alpiskender'in cevabı (6/295)*

BAŞKAN — Sayın soru sahibi buradalar... Sayın Bakan burada, soruyu okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki soruların, Ulaştırma Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla arz ederim.

Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi
İskender Cenap Ege

1. Haziran 1964 de İzmir'de bir feribot iskelesi işletmeye açılmıştır :

A) Bu iskele kimin emriyle ve ne maksatla yaptırılmıştır?

B) Masrafı hangi daireye, ne miktar olarak ödettirilmişdir?

2. Beş Yıllık Plânın 1963 yılı programında « . . . Feribot seferleri tesisi için gerekli çalışmalar bu yıl içinde bitirilecektir. » denildiği halde bu mesele niçin sürüncemede bırakılmıştır?

BAŞKAN — Sayın Bakan buyurun.

ULAŞTIRMA BAKANI FERİT ALPİSKENDER (Manisa) — Muhterem Başkan, sayın arkadaşlarım, Aydın Senatörü Sayın İskender Cenap Ege rakadaşımızın feribot seferleri ve feribot inşaatı hakkında Bakanlığımıza tevehî buyurdıkları sözlü soruda ezcümle şunları sormaktadır. 1 Haziran 1964 te İzmir'de bir feribot iskelesi işletmeye açılmıştır. Bu iskele kimin emri ile ve ne maksatla yaptırılmıştır.

Bu iskelenin yapılması, 1963 senesi yatırım programında yer almış bulunmasından ileri gelmektedir. İzmir'de 1964 yılı Haziran ayı ortalarında işletmeye açılmış olan feribot iskelesinin inşasına Beş Yıllık Kalkınma Plânı 1963 yılı programı ile icra plânının ulaştırma ve tu-

rizm sektörlerinde öngörülen tedbirleri ve Bakanlıklararası Turizm Koordinasyon Kurulunun 1934 yılında alınması uygun görülen âcil tedbirler arasında feribot iskelesinin biran evvel yapılması lüzum ve zarureti üzerinde önemle durulmuş olması ve Türk - İsrail Anlaşması dâhilinde bir İsrail Feribotunun memleketimize uğratılmak isteğinin Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığınca bildirilmiş bulunması.

Birinci sorunun cevabı bu şekilde arz edilmiştir.

Masrafı hangi daireye ne miktar olarak ödettirilmiştir, denilmektedir.

Bu işle Denizcilik Bankası 600 bin lira sarfiyle İzmir'in Sancakaltı mevkiinde bu iskeleyi yaptırmış ve zamanında da aşağı, yukarı yetiştirilmiştir.

Sorunun üçüncü kısmı, Beş Yıllık Plânın 1963 yılı programında feribot seferleri tesisi için gerekli çalışmalar bu yıl içinde bitirilecektir, denildiği halde bu mesele niçin sürüncemede bırakılmıştır?

Bu da mesuliyet makâmına gelmeden önce cereyan etmiş hâdiselerdir. Bunun safahatini kendilerine aynen arz etmeye çalışacağım.

Beş Yıllık Kalkınma Plânının turizm sektörüne ait talep projeksiyonu ve yatırımlar bölümü (C) bendi 4 nci paragrafında Balkanlar, Yunanistan, İtalya ve İsrail ile yurdumuz arasında her çeşit ulaştırma imkânlarının artırılması, 1963 yılı programı ile icra plânının ulaştırma ve turizm sektörlerine ait bölümlerinin tedbirler kısmında Yunanistan, Türkiye ve Kıbrıs arasında feribot işletme konusunda öncelikle ele alınması ve İsrail, Kıbrıs, Türkiye, Yunanistan arasında feribot seferleri tesisi için gerekli çalışmaların bu yıl içerisinde bitirilmesi öngörülmektedir, diye yazılı bulunmaktadır. Bu konular üzerinde Ulaştırma Bakanlığınca yapılan çalışmaları 1963 yılından önce ve sonra olmak üzere kısaca izah edelim.

1963 yılından önceki çalışmalar; 1963 yılı programı ve icra plânında derpiş edilen yukarıdaki konular Bakanlığımızca 1962 yılında ele alınmış ve Türkiye - Yunanistan ve Türkiye - Kıbrıs arasında feribot seferleri tesis ve işletilmesi hususları ile ilgili olarak o tarihte

gerek memleketimizde, ve gerek Kıbrıs, Yunanistan, İtalya'da tetkikler yaptırılmıştır. Memleketimizde de yapılan tetkiklerin sonucu:

A) İtalya'nın Güneyi ile Yunanistan'ın Batı sahili arasında Venedik, Rodos, Kıbrıs ve İsrail ile birlikte irtibatlı olarak tesis edilmiş bulunan feri hattının Yunanistan için turizm bakımından büyük bir gelişme kaydetmekte olduğu göz önünde tutularak Ege bölgemizin bir feribot servisi ihdası suretiyle Yunanistan'a bağlanması uygun görülmüştür. Ve bu maksatla da bu bölgemizde terminal limanının tesisi bakımından Foça - İzmir - Çeşme ve Kuşadasında muhammen yaptırılan incelemeler sonucunda en uygun limanın Çeşme olduğu, ancak buradaki iskelenin durumunun su derinliğinin feribotların yanaşmasına müsait bulunmaması ve diğer bazı imkânsızlıklar sebebi ile bugün için bizzarure terminal limanı olarak İzmir'in muvafık bulunduğu neticesine varılmıştır.

Türkiye Kıbrıs arasında tesisi düşünülen feribot hattının Türkiye'deki terminal limanının tesiti için Kıbrıs'a en yakın limanlarımızdan Mersin, Taşucu, Adalimanı, Anamur'da muhammen yaptırılan tetkikler neticesinde de diğerlerine nazaran biraz uzak olmasına rağmen, bazı imkânları dolayısıyla en münasip terminal limanının Mersin olması uygun görülmüştür.

B) Dışarıda yaptırılan tetkikler bu, sualin dışında.

Tesbit edilen görüşler ve müşahedelere gelince; Kıbrıslı soydaşlarımızın Anavatana daha sıkı bağlarla bağlanmaları ve iktisaden kalkınmaları için böyle bir feri hattının şiddetle arzu ettikleri Kıbrıs'taki yabancı misyonların da tatillerini Güney sahillerimizde geçirmek arzusu ve diğer semtlerden Güney sahillerimize doğru yönelen akınları karşılamak üzere bu hat-tâ bir feribot tesisinin zaruri olduğu neticesine varılmıştır.

Bu hususun ikinci safhasını tarife ve program teşkil etmektedir. Türkiye - Yunanistan arasındaki feri seferleri programlarının Yunanistan, İtalya feri seferlerinin programları ve Türkiye - Kıbrıs arasındaki sefer programlarının da Kıbrıs'a uğriyan Yunan ve İsrail feribotlarının programları ve ihtiyaç ve şartlar göz önüne alınarak tesbitinin uygun olacağı kanaatine varılmıştı. Bu hatlara ait tarifelerin de sefer, maliyet hesaplarına göre bulun-

ması uygun görülmüştür. Bunlar 1963 yılına kadar yapılan tetkikler, araştırmalar neticesi elde edilen sonuçlardır.

1963 yılı programı ve iera plânına istinaden yapılan çalışmalar: Program ve iera plânında yer alan konularla ilgili hususların zamanında tahakkukunu temin bakımından Bakanlığımızda Nisan ve Mayıs 1963 aylarında yapılmış olan toplantılarda Türkiye - Yunanistan ve Türkiye, - Kıbrıs - İsrail arasında ferri hattı seferleri tesisi konuları üzerinde evvelki çalışmalar da göz önüne alınarak tekrar önemle durulmuştur. İlgili Bakanlık teşekkülü ve müesseseler yetkililerinin iştiraki ile yapılan bu toplantılarda ittihaz olunan kararlara göre bugün için İzmir - Pire arasında ferri hattı tesisi uygun görülmüştür. Bu arada Bakanlığımız Uludağ ve Bandırma gemilerinden istifade ederek bunlara bir müddet muvakkat olarak ferri yerine kullanmak için tetkikat yapmışsa da neticede müspet bir sonuca varamamıştır. 1963 senesi sonuna doğru olan neticeleri arz ettim. 1964 senesi bendenizin işe başlaması ile başlayan kısmı da arz edeyim.

1964 senesi başında Yunanistan ve Kıbrıs'la olan münasebetimizin gerginleşmiş bulunması feribot hattının bu memleketler arasında işleme imkânını münferit kılmıştı. Fakat o zaman İsrail'in Turizm Bakanlığına ve Dışişlerine müracaat ederek yeniden tesis ettikleri feribotun İzmir'e uğruyarak, İzmir'den Pire ve İtalya'nın şimal limanlarına gitmek arzusunda olduğu bildirildi ve bize ısrarla burada biran evvel bir iskele inşası arzu edildi. Demek ki, bu iki bakanlığın devamlı ısrarı ve 1963 senesinde yatırım programında İzmir'de bir iskele inşası takarrur etmiş olduğu için, bunu derhal ele aldık ve her günkü inşaatı Bakanlığa günü gününe bildirmek üzere bu iskelenin Sancakaltı'nda yapılmasını temin ettik. İskele yapıldı, İsrail feribotu geldi, fakat bâzı ağır tekliflerde bulundu bize; biz bu teklifleri Ulaştırma Bakanlığı olarak uygun görmedik ve bu teklifleri kabul etmeyiz ama siz yaptığımız iskeleden istifade ederek bize turist getirirseniz memnun oluruz. Teşekkür ederiz, elimizden gelen kolaylıkları gösteririz, işte Türkiye Hükümeti olarak sizin istediğiniz zamandan önce veya ona pek yakın bir zamanda biz iskelemizi yaptık, dedik. İşin birinci safhası.

Bu yıl Orta - Avrupa'dan, Fransa'dan, İngiltere'den Türkiye'ye sel halinde turist akımının yöneldiğini diğer bakanlıklarla olan muhaberatımızdan anladık. Vasıtalarıyla beraber Türkiye'ye gelmek isteyen bu turistleri memleketimize getirmek, daha ziyade ve doğrudan doğruya feribotla mümkündür. Esasen 1964 yılında bir feribot ithaline Yüksek Plânlama Kurulu cevaz vermiş, Maliye Bakanlığı da tasvibetmişti. Bunun için feribot aradık. Karşımıza iki çeşit tâlip çıktı. Birisi hazır feribot satmak isteyenler. Biz Ulaştırma Bakanlığı olarak bunu daha uygun bulduk. Çünkü geçen yaz turistlerini de bu feribotla karşılamamız imkânı vardı. Bu işle ilgili olan Denizcilik Bankası Umum Müdürlüğüne gönderdik, bize gelen müracaatları. Beş, altı hazır feribot satma teklifinde bulunan muhtelif memleketlere mensup firmalar vardı. Denizcilik Bankası teknisyen ve ekonomistleri bu feribotları tetkik etmişler. Bunların daha ziyade Manş Denzinde Fransa ile İngiltere arasında, aynı zamanda, Şimal Denzinde İskandinav memleketleri ile Şimali - Avrupa arasında işlemek üzere yapılmış feribotlar olduğu, birçoğunun dış, manyo teşkilâtı, gece yatma yerleri bulunduğu - çünkü seyahat gündüz cereyan etmektedir - bu gibi tertibattan mahrum olduğunu bildirdiler. Bu sebeple bir feribot inşa etme yoluna gidildi. Ve muhtelif firmalara teklifte bulunuldu. Nihayet ilki firma elde kaldı. Ve bu iki firma, yapılan ihaleden aynı şartlarla çıktılar. İhale değil de daha doğrusu teklif istendi. Bu teklifler tetkik edildi. Firmalardan birisi Fransız, diğeri de bir Alman firmasıdır. Hukuk mevzuatımız ve şartnamelere göre, Fransız firması kazaandı, teklifi. Buna şikâyet vâkı oldu. Şikâyet bize Maliye Vekâletinden intikal ettiği için Maliye müfettişleriyle, Ulaştırma Bakanlığı müfettişlerinden müteşekkil karma bir tabkik heyetine işi havale ettik. Bu heyet, teklif alınmasında ve Fransız firmasına ihalenin yapılması için, Gemi Tetkik Kuruluna müracaat edilmesinde bir yolsuzluk olmadığı neticesine vardı. Bu neticeyi alır almaz, hemen ertesi günü, Bakanlığımız harekete geçti. Bu ihaleyi yapmaya tevessül etti. Malûmumuz olduğu veçhile gemi satılma yalnız bir bakanlığın yetkisi dâhilinde değildir. Yüksek Plânlama Kurulu ile Gemi Tetkik Kurulunun

tasvibi icabeder. Bu arada Türkiye'de bu feribotu yapalım dendi. Bundan evvelki Yüksek Plânlama Kurulu toplantısında bu cihet görüşüldü. Görüşmeler neticesinde Denizcilik Bankası birkaç şart ileri sürdü. Evvelâ denildi ki, «Elimizde bir feribot modeli yok. Biz araba vapuru yapıyoruz ama, feribot yapımı daha yüksek bir teknik ister, birtakım plân ve projeler ister, hattâ bir de model ister. Sonra, bunu kendimiz yapmaya kalkarsak bir iki sene de kaybımız olur.» Buna Turizm Bakanlığı da muvafak oldu. Çünkü her geçen yıl muazzam bir turist gelirinden bizi mahrum bırakıyordu. Denizcilik Bankası da bu şartları ileri sürdü. Bu şartlar muvacehesinde Yüksek Plânlama Teşkilâtı geçen yaz başında verdiği kararla birinci feribotu dışardan satınalmaya ikinci feribotu da Türk tersanelerinde yapmak neticesine vardı. Bu sebeple biz bu yola girdik. Fakat birkaç gün evvel yapılan toplantıda ise, gerek Plânlama, gerek Gemi Tetkik Kurulu bu feribotun içeride yapılması düşüncesini izhar etti. Ve 1968 senesinden evvel de bunun yapılamayacağı anlaşıldı. Tetkik ettik, zâhiren üç milyon dolârlık bir döviz görünüyor. Fakat, hakikatte ancak birbuçuk milyon dolârlık bir döviz dışarıya çıkacak. Fakat, buna mukabil hariçten alacağımız feribotu kısa bir zaman zarfında Türkiye'ye getirmek ve ikinci feribotun malzemesini satınalmak, bu feribotu hem model yapmak, hem de feribotu satan firmanın buna ait plân ve projeleri meccanen bize verilmesi gibi avantajlar karşısında, biz haklı olarak buna itiraz ettik. Birinci feribotu Türkiye'de yapmak çok zaman kaybını tevliyeler. Bâzi teknik mahzurları da vardır. Birincisini dışarıdan alalım. Bundan sonraki ikinci, üçüncü feribotları da tersanelerimizde yapalım, dedik.

İşte bu münakaşalar, tahkikat safhası, itirazlar bu ihaleyi geciktirmiştir. Arkadaşımız sorularında niçin geciktirilmiştir suali de mevcud olduğu için kendilerine bu izahatı da mufassal olarak arz etmek ihtiyacını duydum. Kendilerini tatmin ettiysem, kendimi bahtiyar addederim.

BAŞKAN — Sayın Ege buyurun.

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım, ben, Ulaştırma Bakanı Sayın Ferit Alpiskender'i dinlerken üzüntüye gark oldum. Bu memleketin kalkınmasında, bu memleketin döviz açığının kapanmasında kendisine bel bağladığımız turizm endüstrisinin ku-

rulması, geliştirilmesi ve kurulan, geliştirilen işletmelerin, işletilebilmesi için sadece bir bakanlığın, yani Turizm Bakanlığı diye bir Bakanlığın tesisiyle işlerin bitmeyeceğini defalarca bu kürsüden ifadeye çalıştık. Ve turizm endüstrisinin, turizm işletmeciliğinin her şeyden önce çeşitli bakanlıklar arası ve özel teşebbüsün de katılmasıyla meydana gelecek geniş bir koordinasyon istediğini ifade etmiştik. Bilhassa memleketimizi ziyaret etmek istiyen vasıtalı, yani otomobilli, otobüslü turistlerin memleketimize gelebilmesi için bu vasıtaların taşınmasında, iskeleler arası nakledilmesinde kullanılan feribot ve bu feribotların bugün Yunanistan Kıbrıs, Yunanistan - İtalya, Yunanistan - İsrail, hattâ Lübnan arasında çalışırken, memleketimizin üç tarafı denizlerle çevrilmiş olması hasebiyle ve dünyanın en güzel dantelâ gibi koylarına ve tabiatın en güzel ve muhteşem manzaralarına rastlanan kıyılarına da feribot uğrasın. Ve bu feribotların memleketimize uğraması ile gelen turistlerin artacağı, memleketimize bol döviz bırakacağı senelerdir ifade edilmektedir. Plânlı ve programlı bir devreye girdiğimiz iddia edilirken, daha 1961 yılında İsrail ile karşılıklı feribot çalıştırılması, hattâ Yunanistanla Kıbrıs arasında da bu feribot seferlerinin ihdası mevzuu karar altına alınmışken ve Sayın Bakanın da ifade buyurdıkları gibi, 5 Yıllık Kalkınma Plânına geçmiş, 1963 iera programında yer almış olmasına rağmen üzüntü ile ifade edelim ki, hâlâ feribot memleketimizde mi imal edilecek, yoksa dışarıdan mı satın alınacak meselesi dahi halledilememiştir. Bunun da sebebi, kadersiz turizm mevzularının ve turizm endüstrisinin, memleketimizde, daha Hükümet tarafından dahi gereken ciddiyetle ele alınıp üzerine eğilmediğinden ileri gelmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, 1963 yılı programında feribot seferlerine başlanacağı kaydedilmiş idi. Bu yıl feribot seferi kurulamadı. 1964 yılında hiç olmazsa bir sene rötarla dahi olsa feribot seferinin başlaması için bilhassa Turizm Bakanlığı kesif bir faaliyete girişti. Fakat bu faaliyet programlı ve plânlı bir faaliyet değildi. Sadece Turizm Bakanının ve Bakanlığın arzusu idi. Nitekim, alelacele bu isteği tahakkuk ettirebilmek için İzmir'de Alsanecek mevkiinde Denizcilik Bankasına altıyüz bin lira masraf ettirecek bir iskele kuruldu. Aslında, teknisyenle-

rin ifadesine göre, bu iskele feribot iskelesi olmaktan uzak, muvakkat bir iskeledir.

Yine turizm mütehassıslarının ifadesine göre, bu iskelenin kurulduğu yerde, yani, İzmir'in en işlek caddesi olan Kordon üzerinde feribot iskelesi olamayacağı iddia edilmiştir. Çünkü aşağı - yukarı 100 - 150 tane otomobil, 8 - 10 otobüs alan ve böyle sefer yapan feribot gelip te bu iskeleye yanaştığı zaman, iskeleden çıkaracağı vasıtanın trafiği tıkaması ve trafiğe mâni olması meseleleri inceden inceye hesabedilmiş, büyük şehirlerin en işlek caddelerinde ve rıhtımlarda böyle bir iskele kurulamayacağı, bu işi tatbik eden diğer memleketlerde böyle olmadığı söylenmiştir. Şimdi bunu da bir tarafa bırakalım. Yalnız, keşke, diyoruz, şu İzmir'de kurulan iskele işe yarasaydı. 600 000 lira masraf edildikten sonra İzmir'deki feribot iskelesine, bir defaya mahsus olmak üzere, bir İsrail feribotu geldi yanaştı, bizim iki Bakanımız, Turizm Bakanı ve Köy İşleri Bakanı bu gelip yananan İsrail feribotunu - ki, bu bir şirkete ait feribottur, yani resmî bir devlet gemisi değildir, hususi şirket malıdır - bu hususi şirketin müdürünü iskele üzerinde merasimle karşıladılar. Bir tarafta Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin iki Bakanı, diğer tarafta hususi bir şirketin bir müdürü. Biz bu şekilde tevazu gösteren bakanlarımızın turizm meselesi ve turizm dâvasına olan aşklarının bir neticesi olarak kabul ettiğimizden, böyle protokol aranır mı, aranmaz mı meselesi üzerinde duracak değiliz. Güzel bir şey, bakanlarımız kalkıp İzmir'e kadar gitmiş, turizm ile ilgili olan bir mevzuu el koymuş ve yakından alâkalanmış. Ancak, bu gelen feribat içerisindeki müdür Türkiye'ye feribot uğrayabilmesi için çok ağır teklifte bulunmuştur. Bu teklifler, tabii Turizm Bakanlığının ve Köy İşleri Bakanlığının tetkik sahası içinde değildir. Bu deniz ulaştırması mevzuuna giren bir mevzu olduğuna göre Ulaştırma Bakanlığını alâkadar eder. Ulaştırma Bakanlığının ilgili dairesi, Denizcilik Bankası, bu teklifleri tetkik eder etmez kati olarak reddetmiştir. Reddedilen teklif karşısında İsrail hususi şirketinin müdürü de feribota binmiş, «Allaha ısmarladık» demiş, gitmiştir. Oğünden bugüne İzmir'de muvakkat kaydıyla yapılmış, 600 000 liraya yapılmış iskele boş olarak durmaktadır. Bir senedir 600 000 lira gibi bir para boş yere ve mu-

vakkaten, nihayet bana öyle geliyor ki Turizm Bakanlığının, ısrarı üzerine, Bakanın bilhassa ısrarı üzerine, inşa ettirilmiş fakat hiçbir işe yaramamıştır. Biz plânlı ve programlı bir devrede bulunduğumuzu, ısraftan kaçmamız lâzımgeldiğini, kuruşu dahi harearken yerine sarf etmemiz gerektiğini, bütçelerde umumi heyetlerde, karşılıklı, hem Hükümet olarak, hem üyeler olarak savunurken, bir kalemde daha önce konuşulmadan, anlaşma yapılmadan, bir teklif tetkik edilmeden bu iskele kurulmuş, fakat, bu iskeleden bugüne kadar tek turist getiren ne feribot, ne de feribotun içinden bir araba çıkmamıştır. Halbuki, bu 6 yüz bin lirayı şöyle yüzde 10 faizle bir işletmeye verseydik, bir sene içinde Türkiye'de yirmi bine yakın talebeyle, hiçolmazsa ayda 100 - 150 lira verecek şekilde bir imkâna sahib olurduk.

Sayın Bakan buyurdular, dediler ki, Türkiye'ye feribot gelecek; ya kendimiz inşa edeceğiz veya dışarıdan satınalacağız. Yine kendileri diyorlar ki Denizcilik Bankası mütehassıs heyeti «feribotu biz memleketimizde inşa edemeyiz. Çünkü bunun bir modeli lâzım. Biz şimdiye kadar feribot inşa etmedik.

«Araba vapuru yapmak feribot yapmak demek değildir» derlermiş. Ancak Plânlanmadaki mütehassıslar da ille Türkiye'de feribot yapılacak, bunu yapacaksınız diye ısrar ederlermiş. Bu münakaşa uzar gidermiş. Ben teknik mevzulara girecek değilim ne yetkim var ve ne de aklım erer. Ancak feribotun yaklaşacağı iskele mevzuunda Bakan kati olarak ifade ettiler ki, Ege bölgesinde, feribotun Foça'ya yanaşması lâzımmış fakat nedense Foça'ya olmuyormuş, Çeşme en uygunmuş (bu raporu da kim vermiş bilmiyorum), fakat Çeşme'de de iskele yokmuş...

Muhterem arkadaşlarım bu işte - haddimiz olmayarak diyeceğim - biraz biz de meşgul olduk. Ege'de, bugün hazır olan iskele Kuşadası'ndadır ve Kuşadası'nı ziyaret edenler görmüşlerdir. Feribotun yanaşması için de hinterland itibarıyla, en uygun yer Kuşadası'dır. Bu da turizmle biraz alâkadar olanların, tetkik neticesi, kolaylıkla anlaşılabilecekleri bir meseledir. Çünkü, Kuşadası'nın hemen civarında 5, 6, 10 kilometre civarında Efes, Selçuk'ta, Selçukilerden kalma eserler, Söke tarafında Milât, Priene, Didim; Aydın tarafında Alinda, Linda, Bergama,

Trales, Alabanda, Nisa, Afrodiasyas, Hiyerepolis.

Pamukkale gibi bir nefeste ifade ettiğimiz fakat hepsi hakikaten Hazine taşıyan, turistler için gezilip, görülmesi dünyanın hiçbir yerinde bu kadar sık veya bu kadar yanyana yakın eserin bulunamayacağı kesif bir bölgedir. Çeşme...

BAŞKAN — Sayın Ege; sorulara cevaplar 15 dakikayı geçemez, 3 dakikanız vardır, bunu hatırlatıyorum.

İSKENDER CENAP EGE (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çeşme sadece İzmir'e yüz kilometredir. İzmir'den Efes'i düşünürseniz, yüz kilometre daha koyarsınız ki ikiyüz kilometre eder. Onun için hazır bir iskele, bütün imkânlarla sahip bir bölge dururken Çeşme'de ille de bir feribot iskelesi yaptırmanın hangi uzman raporlarına istinad ettiğini ben bilmiyorum. Ancak şu kadarını ifade edeyim ki, asla bölgecilik yapamıyacak yapıldığına bir arkadaşınız olduğumu her halde kabul buyurursunuz. Ben diyorum ki, bu memlekete feribot gelsin de; inşa edelim, dışardan alalım, başkalarının olsun, bizim limanlarımıza uğrasın, gelsin uğrasın da, hangi limanımıza uğrarsa uğrarsın. Bu bizim için bugün hakikaten hayatî bir mevzudur. Her sene binlerce arabalı turist Türkiye'ye uğrayamamaktadır. Feribotun sefer yapmasında, propaganda mevzuu bakımından Türkiye'nin turizmi bakımından mühim istikbal vadeden hususlar olabilir. Sonra bu arabalı turistlerin kütle halinde seyahate almış olan bazı şirketlerin, kumpanyaların meydana getirdiği bu gezilerin, ve kütle turizmi yapan müesseselerin tertiplemediği geziler neticesinde bizim memleketimize de uğrayan grupları çoğaldıkça memleketin turizm sahasında geliri artacak, döviz artacaktır. Onun için temennimiz; bu mesele biran önce halledilip o veya bu bakanlık arasında, âdeta bir top gibi, birbirine atılma durumundan çıkarılıp Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin topyekûn bakanlarının üzerine eğilmesi lâzımgelen ciddi bir mesele olduğunun anlaşılmasıdır.

Beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için hürmetlerimi arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Bakan buyurunuz.

ULAŞTIRMA BAKANI FERİT ALPİSKENDER (Manisa) — Muhterem arkadaşlar,

hem sayın soru sahibini hem de Muhterem Heyetinizi bu hususta her hangi bir tereddüde düşürmemek ve vuzuha kavuşturmak için kısaca iki, üç, noktayı arz ve izah etmek zaruretini duydum.

Sayın soru sahibinin de izah buyurdıkları gibi Bakanlıklar arasında koordinasyon şarttır. Turizm endüstrisinde ve memlekete turist celine birinci derecede rol oynayan ve bununla meşgul olan, hepimizin malûmu olduğu üzere, Turizm Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığıdır. Biri vasıtaları temin eder, turistleri yurda getirir. Öteki tanıtma, propagandayı yapar ve imkânları sağlar, turizmin iklimini hazırlar. Bu iki Bakanlık arasında, kendileri müsterih olsunlar ki, çok esaslı samimi ve ciddi bir koordinasyon vardır ve bunların hepsini burada ifade etmek sözlü sorunun dışına çıkmak olur. Bütçe müzakereleri esnasında kısmet olursa, bunları birer birer izah edeceğim. Hattâ dün bu yolda Turizm Bakanlığının Ulaştırma Bakanlığına gönderdiği bir teşekkürnamesini almış bulunuyoruz.

Şimdi, bu feribot ve turizm meselesi 1963 plân ve programı ile başlamış, plânlı ve programlı bir şekilde devam etmektedir. Yalnız İsrail'liler bir istismar yoluna gittiler. Bunun için Denizcilik Bankası kendilerine fazla iltifat etmedi. Meselâ dediler ki, Akdeniz seferlerinizi tatil edin, madde bir. Biz Akdeniz seferlerimizi tatil edecekmişiz. Madde iki; biz feribotla geldiğimiz zaman, feribotun içinde gümrüğe tabi olmıyan satış mağazalarımız olacaktır, buna müsaade edin. Buna benzer, bir nevi kapitülasyon teklifleri. Onun için iltifat etmedik. Ama memleketimize uğrarsanız size her türlü kolaylığı gösteririz dedik.

İskeleye gelince; hakikaten arkadaşımızın dediği gibi, iskeleler bâzan şehirden uzakta, bâzan da şehir içinde. Şimdi Yunanistan'dan bize gelecek yolcuların çoğu daha ziyade İzmir İskelesini isterler. Efes ve Meryemana'ya gelecek olanlar Kuşadasını isterler. Demek istiyorum ki, bunlar programlı ve plânlıdır.

Sonra arkadaşımız bir noktada yanlış bir anlamaya varmışlar. Ben, bunu aynen nottan okudum. Benden evvelki icraata taallük ettiği için aynen nottan okudum, tekrar okuyayım: Burada demiyor ki, «Bölgemizde teminallimanının tesbiti bakımından Foça, İzmir, Çeşme

ve Kuşadasında mahallen yaptırılan incelemeler sonucunda en uygun limanı Çeşme olduğunu, ancak, buradaki iskelelerin durumunun su derinliğinin feribotların yanaşmasına müsait bulunmaması ve diğer imkânsızlıklar sebebiyle, bugün için bizzarure terminal limanı olarak İzmir'in muvafık bulunduğu neticesine varılmıştır.» Yani Çeşme olmuyor. Kendileri aksini anladılar. Biz Çeşme'yi birinci derecede tercih ediyoruz şeklindeki anlama yanlışdır. Çeşme'nin derinliği kâfi değil. İskele münasip yere yapılmamıştır. Bunun için feribotlar maalesef Çeşme Limanına yanaşamayacaktır. Çeşme-Trüeste için, ayrıca 5 bin tonluk bir vapur düşünmekteyiz. Turistler için düşündüğümüz Foça, İzmir, Kuşadası'dır. Bunları bilhassa tercih etmek isterim. Zaten aynen okudum, ama arkadaşım belki o anda dikkat edemediler ve İzmir'de yapılan iskele muhafaza ediyor. Yunanistan'la münasebetlerimiz düzelse onların feribotu gelebilir. İsrail lüzumu görürse gelebilir. Bunların hiçbirisi gelmezse biz en geçinden 1965 senesinin sonuna kadar bu feribotun mutlaka Türkiye'ye kendi Türk feribotunu getirmek zorundayız ve bu yola başvurmuş bulunmaktayız. Bu hususta her hangi bir tereddüdümüz yoktur. Bundan sonraki feribotları Türk mühendislerinin, Türk teknisyenlerinin başarabileceğine kanaatimiz katidir. Bu ehiteten de müsterih olsunlar. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Şimdi 490, 491 numaralı kanun tasarıları hakkında kullanılan oylara ait tasnif neticesini okutuyorum.

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarisına verilen oy sayısı 131, kabul 128, 3 ret, Anayasamın 92 ne Maddesi gereğince kanun kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarisına verilen oy sayısı 128, kabul 127, red 1. Bu kanun tasarisı da aynı şekilde kanunlaşmıştır.

Bu arada usul olmadığı halde Riyasetin sunuşu olarak geçen celsede yoklamada mâzereti olduğu halde bulunmayan iki sayın arkadaşımız, (bütün üyelerin beni mazur görmesini rica ediyorum.

Yoklama yapmak iyidir, hata yapmak kötüdür) Mehmet İzmen'le Cavit Tefik Okyayuz vazife ile yurt dışında oldukları halde kalem ve Riyaset bir hata yaparak yoklamada yokmuş gibi muamele yapılarak zapta geçmiştir. Bu hususu tavzih eder sayın azalardan özür dilerim.

Şimdi gelmiş olan Sayın Sağlık Bakanı hakkında bir sözlü soru vardır. 15 numarayı teşkil ediyor şimdi ona dönüyoruz.

15. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rıfat Öztürkçine'nin, Umumi Hıfzıssıhha Kanununa dair sözlü sorusuna Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in cevabı (6/291)

BAŞKAN — Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı gelmiş bulunuyorlar, Sayın Rıfat Öztürkçine'de buradalar. Soruyu okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygı ile dilerim.

12 . 11 . 1964

İstanbul Senatorü

Dr Rıfat Öztürkçine

1. 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 3 neü maddesinin birinci fıkrası
2. 152 neü maddesi
3. 156 neü maddesi

Gereğince uygun hareket etmiyenler hakkında kanunî bir tatbikatın açılmamasının sebepleri nelerdir.

4. Bu hususta ihmâli görülenler hakkında ne gibi kanunî bir muamele yapılmıştır.

BAŞKAN — Buyrun Sayın Bakan.

SAĞLIK ve SOSYAL YARDIM BAKANI KEMAL DEMİR — Sayın Başkan, Sayın Senatörler, İstanbul Senatorü Sayın Öztürkçine'nin sorularına cevaplarımı sunacağım.

Yüksek malûmları olduğu üzere, 1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun, Bakanlığımızın vazifelerine mütedair 3 neü maddesinin 1 neü fıkrasında, Sağlık Bakanlığı doğumu tezyit, teshil ve çocuk ölümünü tenkis edecek tedbirleri almakla mükelleftir denilmektedir. Keza aynı kanunun 152 neü maddesi ile Sağlık Bakanlığının tâyin edeceği ilkâha mâni, veya çocuk düşürmeye vâsita olacak alât ve levazımın ithal

ve satışı menedilmiş, maddenin 2 nei fıkrası bunların tababette müstamel envanının Bakanlığın tâyin edeceği şartlarla ithal edilerek eczanelerde satılabileceğini, kanununun 156 nei maddesinde, hayatta 6 veya daha fazla çocuğu olan kadınlara bütçeye konulacak bir ikramiye, veya arzu edenlere mükâfat yerine ihdas edilecek bir madalyanın verilmesini hükme bağlamıştır.

Bakanlığımız, Umumi Hıfzıssıhha Kanununun yukarıda açıklanan hükümlerine uygun olarak çalışmalarını düzenlemektedir. Şöyleki : Doğumu tezyit, teshil ve çocuk ölümünü tenkis etmek üzere 1926 yılında kurulmasına başlanmış olan doğum ve çocuk bakım evleri, inkişaf ettirmek suretiyle bunların yekûnu bugün 25 e çıkarılmıştır. Keza, buna mütenazır olarak çocukların bulaşıcı ve salgın hastalıklara karşı sistematik aşılmasını sağlanmaktadır. Bulaşıcı hastalıklara ilâveten verem aşısı ve meselâ halen il, ilçe ve bucak merkezlerinde tamamlanıp, 30 ilimizde köy tatbikatına geçilmiş bulunan, çocuk felei aşısı kampanyasında bugüne kadar 5,5 milyona yakın çocuk aşılanmış bulunmaktadır.

Keza, doğumun teshili için ebe okullarının sayısı artırılmış ve köy ebe okullarının sayısı da 25 e çıkarılmış olup, halen 3107 ebe Bakanlığımızda hizmet görmektedir. Bu arada, Ana ve çocuk sağlığının korunması için de, 6367 sayılı Kanunla Dünya Sağlık Teşkilâtı ve UNICEF ile 20 senelik bir anlaşma yapılarak 1952 senesinde Ana ve Çocuk Sağlığı şubesi kurulmuş ve 35 ilde 38 Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezi, 45 ilçede 45 Ana ve Çocuk Sağlığı şubesi, 360 köy grubunda da Ana ve Çocuk Sağlığı köy istasyonu tesis edilmiş ve bunun dışında halen 6 ilde tatbik edilen sosyalleştirme hizmetlerinde, Ana ve Çocuk Sağlığı çalışmaları bu bölgelerde bütün köylere kadar götürülmüştür.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 156 nei maddesinin tatbikatı mevzuuna gelince; işbu maddeye göre yaşıyan 6 veya daha çok çocuğa sahibolan kadınlara nakdî mükâfat verilmesi için her yıl Sağlık Bakanlığı bütçesine bir ödenek konulması iktiza etmekte ise de, Yüksek Meclisçe 1959 yılından itibaren bu fasıla 1 lira ödenek konulmak suretiyle tatbikat yürütülmüş olup, filhal, çok çocuklu ailelere madalya verilmekle iktifa olunmaktadır.

Yukarıda verilen izahattan anlaşılacağı üzere, Bakanlığımız bugüne kadar, Umumi Hıfzıssıhha Kanununun Sağlık Bakanlığına tahmil ettiği vazifeleri yapmış bulunmaktadır. Bu itibarla, kanuna aykırı hareket edilmesi mevzu bahis değildir.

Yalnız, bir müstahzara Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 152 nei maddesi hükümlerine muhalefetle ruhsat verildiği yolunda yapılmış olan bir ihbar, memurun muhakemat kanununa göre tahkik konusu yapılarak ve bu husustaki dosya kanunî mercilerine tevdi edilmiştir. Tahkik konusu yapılmış olan bu mevzu hakkında, keyfiyet kanunî mercilerine intikal etmiş olduğundan ve henüz neticelenmediğinden daha fazla tafsilât vermeyi zait görmekteyim.

Diğer taraftan 21 Kasım 1962 tarihinde Yüksek Meclisçe onaylanmış bulunan 1 nei 5 Yıllık Kalkınma Plânında, yeni nüfus politikası ile ilgili tedbirler bölümünde, gebeliği önleyici bilgilerin yayılmasını ve gebelik önlenmekte kullanılan araç ve ilâçların ithal ve satışını yasaklayan kanun hükümlerinin kaldırılması, sağlık personeline nüfus plânlaması ile ilgili bilginin verilmesi, gerekli araç ve ilâçların yurt içinde imali veya ucuza ithali ile muhtaçlara parasız olarak dağıtılması ön görülmüş ve 1963, 1964 yıllık programlarının icra plânlarında da bu hizmet Sağlık Bakanlığımıza verilmiş olduğundan, Bakanlığımızca Nüfus Plânlaması kanun tasarısı hazırlanmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Tasarı halen gündeme de alınmıştır. Ancak kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp uygulanmasını sağlamak üzere şimdiden ilgili kurumlarla beraber bâzı hazırlık çalışmaları da yapılmaktadır.

Bu itibarla, mevzubahis tasarı Yüksek Meclisin kabulüne mazhar oluncaya kadar Umumi Hıfzıssıhha Kanununun yasaklayıcı hükümlerinin harfiyen tatbik edileceğine Sayın İstanbul Senatörü Dr. Rifat Öztürkçine'nin emin olmasını rica ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine, buyrun.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, sayın sınıf arkadaşımın vermiş olduğu cevaba teşekkür ederim. Yalnız bâzı hususlar beni tatmin etmemiştir. Nüfus plânlaması hakkındaki kanun Meclis gündeminde olduğu için bu mevzua şimdilik dokun-

miyacağım. Nasıl olsa, bu kanun Yüce Senato-ya gelecek bu, enine, boyuna, derinliğine konu-şulacaktır. 1593 sayılı Hıfzıssıhha Kanunu gayet sarıh olmasına rağmen, piyasada şu anda çocuk yapımını önleyici ilâçlar bulunmasına rağmen acaba sayın Sağlık Bakanlığı tarafından bu ka-nun çıkmadan önce bu ilâçların piyasaya sürül-mesinin sebebi nedir? Bu ilâç hakikaten endike bir ilâç mıdır, yoksa bunun yan tesirleri mev-cut mudur? Dünya Sağlık Teşkilâtından alınan raporlara göre, bu ilâcın gayet itinalı, temkinli ve her önüne gelenin kullanmaması hususunda ra-porları olmasına rağmen bu ilâcın bizde âdeta leblebi gibi dağıtılmasının sebepleri nelerdir?

Aklımda iken şunu da söyleyeyim ki, ka-nun tedvin bakımından da hatalıdır. Onu Mec-lise arz ettik, düzeltereklermiş. Şöyle ki, 576 sayılı Türk Ceza Kanunu değil, 765 sayılı ol-ması lâzımdır. Halbuki Hükümet tasarısında bu kanunun numarası 576 olarak gösterilmiş-tir. Sonra değiştirilen muaddel maddesi 3078 sayılı Kanun değil 3038 sayılı Kanundur. Ta-bii karışık bir şekilde bu kanun çıkacak olur-sa şüphesiz ki hakiki hedefe de vâsul olmayacaktır. Müstahzarın ilk Bakanlıktan alınmış oldu-ğu tarife ile sonradan alınan tarifesi değiş-miştir. Prospektüste bir değişme olmuştur. Aca-ba bu değişme hususu yine ruhsat verme usu-lüne kanuna uygun olarak mı yapılmıştır? Çünkü ilk olarak alınan prospektüs müsaade-sinde doğuma mâni olacak overleri sükûna da-vet edecek hususta bir kayıt olmamasına ra-ğmen, ikinci prospektüste overleri sükûna davet edecek bir sarıh hükmün mevcudolmamasına rağmen bunun bu hükmü kanuna aykırı değil midir? Esasen yine İstanbul Üniversitesine gizli olarak gönderilen bir soruda bu ilâç hak-kında verilen raporun ikinci maddesi şöyle-dir : Anovlar adlı müstahzarın tertibi yapılır-ken ovülâsyon, bloke edici tesir ön plânda tu-tulmuş ve içindeki müessir maddenin, zikro-lunan diğer hastalıklardaki tesiri esasen ma-lûm olduğu için endikasyon sahası onlara da teşmil edilmiştir. Binaenaleyh, bu müstahzar hassaten ovülâsyonu durdurmak gayesiyle imal edilmiştir, diye İstanbul Üniversitesinden bi-lirkişi raporu bulunmasına rağmen, nüfus plânlaması kanunu da çıkmadığına göre bu müstahzarın, Danıştaya, mahkemeye verilmiş-

tir deyip de, satışının devam ettirilmesinin se-bebi nedir? Acaba bu kanun, yahut bu dâva Danıştayda ne zaman sona erecektir, belli de-ğildir. Bunun daha satışına müsaade edecek miyiz?

Bu ilâç hakkında Akademi Komutanlığına gönderilen ve Gülhane Askerî Tıp Akademisi-nin de bir raporu mevcuttur. Bu rapor kendi istatistiklerine göre değil, Dünya Sağlık Teş-kiâtının vermiş olduğu rapora dayanmakta-dır. Acaba Sayın Sağlık Bakanı ve Bakanlık bu rapor üzerinde ne gibi muamele yapmıştır? Ve bunu niçin kaale almamıştır.

Burada embole olduğunu dolayısıyla ölümler olduğunu, (kanser yaptığını, ay hali gecik-miş veya ay hali gören aynı tip bir kadının gebe kadığı ve gebe kaldığını bilmiyerek bu ilâci aldığı zaman bundan husule gelecek ço-cukların anormal olduğu zikredildiği halde, böbrek hastalığı, kalb hastalıkları ve karaci-ğör hastası olanlara, tüberküloz olanlara ve diyabeti olanlara bu ilâcın verilmemesi zikre-dildiği halde, bu ilâcın gelişigüzel, Türk hal-kına bir leblebi gibi, bedava gibi dağıtılması-nın sebebi nedir? Beni üzen noktalar bunlar-dır. Kanun çıkışın âmenna... İlâcın endikasy-on ve kontr-endikasyon münakaşasına âmen-na.. Fakat ne olduğu belirsiz bir ilâcın bu şe-kilde dağıtılması sağlığa aykırıdır.

Eğer Sayın Bakan isterse kendisine Alman-ca mecmualar da takdim edeyim. Almanyada dahi bu ilâcın şiddetle, kontrol altında veril-mesinin lüzumu beyan edilmektedir. Acaba Sayın Bakan bu literatürü takibetmemişler mi-dir? Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI
KEMAL DEMİR (Bolu Milletvekili) — Sayın senatörler, önce değerli arkadaşımın burada be-lirttiği ve cevabına lüzum gördüğüm hususları ce-vaplandırmadan önce anovlar adlı ilâca, benim vazife, görev devrem içerisinde ruhsat verilme-miş olduğunu, ondan önce ruhsat verilmiş oldu-ğunu, benim görev devrem içinde, birinci konuşmam-da belirttiğim gibi bir yazılı şikâyet üzerine, ih-bar üzerine bir tahkik komisyonu, bir tahkik he-yeti kurduğumu, ifade ettim. Bu tahkik heyeti, 2,5 aya yakın bir süre mevcut kanuni mevzuat içerisinde Yüce Meclislere verilmiş olan nüfus plânlaması kanunu tasaisının ışığı altında değil,

halen tatbikatını yaptığımız Hıfzıssıhha Kanununun ışığı altında ikibuçuk ay dosyayı incelemiş ve bir karara varılarak dosya yine mevcut mevzuatın gereği icabı Danıştaya sevk edilmiş bulunmaktadır. Henüz dosya Danıştaydadır. Danıştaya çıkmanmıştır. Adli mercilerde bir safahatı takibeden dosya üzerinde safahat neticelenmediği için düşüncelerimi ve varılmış olan sonuçları arz etmekte mahzurlar gördüm. Yalnız bunları belirtmemle beraber değerli arkadaşımın burada dile getirdikleri hususları burada cevaplandırmak mümkündür. Hakikaten bu ilâç için bâzı şeyler söylenmektedir. Mahalli basında da, bizim ilim adamlarımızca, yabancı memleketlerdeki ilim adamlarınca da lehinde ve aleyhinde konuşmalar olmaktadır. Ama soru sahibi arkadaşım, hekim olduğu için meseleyi daha iyi tahlil etmek imkânına sahibolduğu kanaatindeyim. Tıpta bir kısım ilâçlar vardır tedavi için kullanılırlar, ama aynı zamanda anovlar'da olduğu gibi hamileliği önlemek için ve hattâ ve hattâ hamileliğin devamına mâni olmak için kullanılırlar. Normal dozlarda kullanıldığı zaman tedavi edici ilâçlardır, tedavi dozları aşıp daha fazla dozda kullanıldığı zaman tedavi edici olmaktan öteye demin arz ettiğim tedbirleri sağlamak için kullanabilirler. Şimdi, anovlar adlı bu ilâç bir kısım kadın hastalıkları için kullanılan, hormonlar üzerinde müessir bir ilâç, normal miktarlarda kullanıldığı zaman ve tıbbi ölçüler içerisinde kullanıldığı zaman tedavi hassası bulunan bir ilâç. Ama daha başka türlü kullanıldığı zaman, değerli arkadaşımın belirttiği hususları da olan bir ilâç. Şimdi henüz hukuki durum sonuçlanmadan kesin bir karara bağlamadan bu ilâcin toplattırılması, içinde bulunduğumuz hukuk nizamı ile birlikte yürümez. Bunu beklemek mecburiyeti vardır. Bunu arkadaşım da takdir eder kanaatindeyim. Aneak bir endişeye iştirak etmiyorum; bu ilâç leblebi gibi kullanılıyor... Bu ilâç leblebi gibi kullanılmamalıdır. Her ilâç leblebi gibi kullanılırsa mutlaka zararlı olur, hangi ilâç olursa olsun. Bu ilâç piyasada serbest satılan bir ilâç değildir, muhterem senatörler. Eczanelerden bu ilâç doktorların verdiği reçete ile alınabilen bir ilâçtır. Ama her toplumda olduğu gibi burada da vazifesini suiistimal eden, vazifesini kötüye kullananlar olabilir. Bir vatandaş elinde reçetesi olmadan eğer eczaneye müracaat ediyor ve kendisine bu ilâç reçetesiz olarak veriliyorsa, verenler vazifelerini sui-

istimal ediyorlar, vazifelerini kötüye kullanıyorlar. Yani, vermemeleri icabettiği halde veriyorlar. Tesbiti hallerinde mer'i kanunların kendileri için ön gördüğü suçluluk derecesi elbette ki sabit olur ve cezai müeyyidesi ile de karşı karşıya kalırlar. Ama, değerli arkadaşım eczaneye gitmiştir, bu ilâçtan almıştır ve tabii doktor tarafından yapılmış tavsiyeye göre kullanılmadığı için, başka maksatlara göre kullanıldığı için elbette neticeyi de sağlamıştır. Ama bu şekilde başka ilâçları da saymak mümkündür. Sayın İstanbul Senatörü Doktor Öztürkçine arkadaşımın karşı karşıya oturduğumuz zaman, yan tesirlerin, ön tesirlerinin, geri tesirlerinin, tıpta kullanılan birçok ilâçlarda eğer dozları daha başka türlü kullanılırsa aynı maksada ulaşmak için kullanıldığını karşılıklı görüşür ve rahatlıkla anlaşıyoruz. Ama onlar da piyasada mevcuttur ve satılmaktadır ve hekim reçetesi ile satılmaktadır, doktor reçetesi ile satılmaktadır. Bunun istisnai tatbikatını ele alıp leblebi gibi kullanılıyor diye tavsif etmek doğru olmaz, kanısındayım.

Prospektüste bir değişiklik olduğu konusu : Müracaat sırasında verilmiş olan prospektüse ruhsat verildikten sonra başka prospektüslerin de katıldığı iddia edilmiştir.

Demin de arz ettiğim gibi, bu konuda söylecek çok şeyler vardır. Ama bu konuda konuşmak istemiyorum. Çünkü mesele henüz adli mercilerdedir, sonuçlanmamıştır. Yalnız, sonuçlanmamış olması, ilâcin piyasada bulunmasına mâni değildir. Aneak, ilâcin piyasadan toplattırılmasını icabettiren bir karar çıktığı zaman, değerli arkadaşımın düşündüğü istikamette ilâcin üzerinde bir tatbikat yapmak imkânı olur. Birinci konuşmamda arz etmeye çalıştım; Yüce Meclislerdedir, nüfus plânlaması kanun tasarısı. Kısa zamanda görüşüleceğini umuyorum. O görüşüldüğü zaman kanun öyle çıkar, değişir çıkar, o zaman o kanun çıkar ve Sağlık Bakanlığı onu tatbik eder. Ama, değerli arkadaşım inanmalıdır, bugünkü tatbikatımız tamamen bu kanun yok kabul edilip mer'i Hıfzıssıhha Kanununun malûm maddeleri içerisinde ve bu maddeler içerisinde yürütülmektedir.

Değerli arkadaşım nüfus plânlaması kanununun bâzı maddelerindeki hataların düzeltilmesi bakımından gösterdiği ilgiyi ve yardımlara - ki burada belirtmiştir kendileri - huzurunuzda teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine, buyurun.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, hepimizin malûmu olduğu veçhile, penisilin de, simamisin terramisin de reçete ile satılır. Mide ilâçları da reçete ile satılır. Hangi biriniz ezaneye gittiğiniz zaman bir sulfamit almadı, bir penisilin almadı? Benim maksadım reçete ile satılır derken bu ilâcın henüz yan tesiri belli değildir, nasıl ki, morfinin hususi bir reçetesi varsa, bu da tıpkı morfin gibi - hususi reçete ile satılmalıdır. Ve kanun da öyle tedvin edilmelidir. Eğer biz bunu lâlettayın, umumî kaidelere göre reçete ile satılır dediğimiz zaman da bu suiistimale uğrıyacaktı. Bunu bilen de bilmiyen de kullanacaktır. Ve neticede bunun cezasını millet çekecektir. Biz Amerikalıların, Almanların, daima ilâç üzerinde kobay gibi tecrübe hayvanları mıyız?.. Almanya bu ilâci piyasadan kaldırdı, sıkı tedbir ile kullandığı halde biz, Türkiye'de bu ilâci hâlâ niçin kullanıyoruz?

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine, beyanınızda sizi dikkate davet etmeye mecburum. Türk Milletinin bir kısmına, «Kobay hayvanları değüüz» gibi çok ağır ve eidden esefe mucip beyanda bulunuyorsunuz. Onun için...

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (Devamla) — Ben çok üzülüyorum, ancak yan tesirler görüyorum.

BAŞKAN — Bu beyanınızı lütfen tavzih ediniz.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (Devamla) — Ben sözümü geri alıyorum. Yalnız şunu söylemek isterim ki, hakikaten biz, bu ilâcın mahiyeti belli olmadığı halde bu ilâci mütamadiyen kullanıyoruz. Dünya Sağlık Teşkilâtı hassasiyetle kullanılması lüzumunu beyan ettiği halde ve bir rapor verdiği halde bunu hiç olmazsa muayyen bir zaman için durdurmamızın yerinde olduğu kanaatindeyim. Benim dâvâm budur. Sonra bu nüfus plânlaması kanunu çıktıktan sonra nüfusu önleyecek başka bir ilâç yok ki.. Yine bu ilâç kullanılacaktır. Demek oluyor ki, ilâcın bugünkü kullanılış şekli ne ise yarınki kullanılış şekli aynıdır. Yine aynı ilâç kullanılacaktır. Yan tesirlerini müsaade ederseniz bir eserden okumak istiyorum.

NIYAZI AĞIRNASLI (Ankara) — Burası mahkeme değil.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (Devamla) — Mahkeme, bu hususta memurun suiistimali var mı-

dır, yok mudur meselesini inceleyecektir. Ben prospektüsler üzerinde durmuyorum. Yani esas üzerinde durmuyorum ve burada nümunelerin mevcudolduğu halde bunu Yüksek Heyetinize arz etmiyorum. Muhakeme olan kısmı ilâcın endikasyonu üzerinde değil, bu muamelede bir memurun hatası var mıdır, yok mudur? O yönden muhakemesi vardır.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine çok güzel, sanki bir hukukçuymuş gibi bir tevil yapmak istiyorsunuz. Fakat, lütfedin muhakeme safhası ile ilgili olarak, yani bu ilâcın mutlaka toplattırılması icabettiği hakkında ve mahkemeyi Anayasanın 132 nci maddesi mucibince tesir altında bulunduracak bir beyandan sureti katıyede içünap buyurunuz.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (Devamla) — Benim bütün gayem, dikkat ederseniz bundan evvelki bir sorumda, Anayasayı tatbik etmiyen Bakanlar Kurulunda ne gibi muamele yapılmıştır diye Başbakan'dan bir sözlü sorum var ve Anayasaya imanmış ve iman etmiş bir arkadaşımım. Elbette Anayasanın dışına çıkmam, çıkarların da karşısında olduğumu biliyorsunuz. Hüretmelerimle. Dâvanın sonunda konuşuruz.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

17. — *Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, arsa vergilerine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/296)*

18. — *Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, ordudaki sağlık hizmetlerine dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/297)*

BAŞKAN — 17 ve 18 nci sorular Hilmi Onat arkadaşımıza aittir. Hilmi Onat arkadaşımız iznli olduğu için bu sorular izninin bitimindeki birleşime bırakıldı.

19. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, trafik kazalarına karşı alınan tedbirlere dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/298)*

BAŞKAN — Sayın Özden buradalar. Sayın İçişleri Bakanı yoklar. Gelecek Birleşime bırakılmıştır.

20. — *Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İ. Cenap Ege'nin, Ankara Ticaret Yüksek Öğret*

men Okuluna dair sözlü sorusuna Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in cevabı (6/299)

BAŞKAN — Sayın Cenap Ege, buradalar. Sayın Millî Eğitim Bakanı da buradalar. Soruyu okutuyorum.

C. Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun, Millî Eğitim Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına tavassutunuzu istirham ederim.

Saygılarımla.

C. Senatosu Aydın Üyesi

İ. Cenap Ege

Soru:

Edindiğim bilgiye göre :

Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okuluna, 1964 - 1965 ders yılı için yeni öğrenci alınmamış. Bu hal karşısında, mevcut öğrenciler mezun olduktan sonra mezkûr okul öğretimine nihayet verecektir.

Millî Eğitim Bakanlığının bu hususta almış olduğu kararın mahiyeti nedir?

BAŞKAN — Sayın Bakan buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İBRAHİM ÖKTEM (Bursa Milletvekili) — Sayın Başkan değerli üyeler, Sayın arkadaşımız İskender Cenap Ege'nin sorusunda belirtildiği gibi Yüksek Ticaret Öğretmen Okulunun, şimdi arz edeceğim sebeplerden dolayı I. ve II. sınıflarına talebe alınmamasında ikinci ve üçüncü sınıf talebeleri mezun olduktan sonra da hizmetine son verilmesi durumundadır. Müaip dayanaklarını ve sebeplerini arz ediyorum.

1. Yeni Ticaret liseleri açılışı hususu, Plânda, diğer okullardan farklı bir açıdan ele alınmış, kapasiteleri dar tutulmuştur. Ayrıca 1965 iera programında, Ticaret ortaokullarının tedricen kapatılmasına gidilmesi ön görülmüştür. Netice olarak bu okulların öğretmen ihtiyaçları çok azalmış bulunmaktadır. O kadar ki, mecburi hizmeti bulunan öğretmenlerin dahi bir kısmına vazife bulmak mümkün olmamaktadır.

Bugün Ticaret okullarında öğretmen başına düşen haftalık ders saati ortalama olarak 21 dir. 1965 - 1966 öğretim yılında Ticaret ortaokullarının birinci sınıflarına öğrenci alınmayacağı için, haftada 615 meslek dersi saati azalmış olacaktır.

2. Ticaret Yüksek Öğretmen Okulunda öğretim maliyeti pek yüksek olmuştur. Bir öğrencinin yıllık maliyeti :

Ankara Ticari İlimler Akademisinde yılda 25 lira,

İstanbul Ticari İlimler Akademisinde 47 lira,

İzmir Ticari İlimler Akademisinde 52 lira,

Eskişehir Ticari İlimler Akademisinde 140

lira,

olduğu halde Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okulunda 4 857 liradır.

Görüldüğü ki, bu yüksek masraflı okul yerine üniversitelerin İktisat ve Hukuk fakülteleri ile Ticari İlimler akademileri mezunlarına öğretmenlik formasyonu verildiği takdirde, hizmetin icaplarını yerine getirebilecek seviyeli öğretmenler elde etmek çok daha mâkul bir yol olacaktır. Şunu da ilâve edeyim ki, her yıl, kendi hesaplarına Ticari İlimler akademilerinde okuyarlardan 300 kadarı, bizden öğretmenlik istemektedir.

Bugün Ticaret Yüksek Öğretmen Okulunun ikinci ve üçüncü sınıflarında okuyan 59 öğrenci ile askerden dönecek 12 öğretmenimiz de hesaba katılırsa, öğretmen ihtiyaçlarımızı fazlasıyla karşılayabilecek durumda olduğumuz kolayca anlaşılabılır.

3. Eğitim Fakültesinin açılması kısa zamanda gerçekleşmiş olacaktır. Böylece İktisat fakülteleri ile Ticari İlimler akademilerinden mezun olanlara bu Eğitim Fakültesinde öğretmenlik formasyonu kazandırmak suretiyle daha az masrafla, daha yüksek seviyede Ticaret Lisesi öğretmenleri elde etmiş olacağız.

Saygılarımla sunarım.

BAŞKAN — Sayın Ege buyurun.

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım, Sayın Millî Eğitim Bakanımın izahatlarını dinledim, ancak benim üzerinde duracağım bir nokta var. Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu Ankara'da 1955 yılında kurulmuştur ve orta ticaret ve ticaret liseleri için öğretmen yetiştirmek maksadı ile açılmış bir okuldur. Ancak bu okulun açılması 1955 te olmakla beraber, plânlama devrinde okulun devam edeceği Beş Yıllık Plânda zikredilmiş, hattâ 1963 yılında iki milyon liralık bu okul için bir yatırım yapılmış, ayrıca bir de 300 bin liralık ihtiyaçları karşılamak için harekama yapılmıştır.

Şimdi bu gösteriyor ki, 1963 yılında okulun öğretimi, devam edecektir ve bunun için de tedbirler alınmıştır. Bu arada bir yıl geçince birdenbire Bakanlık bir değişik karar almaktadır. Ben Sayın Bakanın İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezunlarıyla orta ve lise ticaret okulları için öğretmen temin edeceğini, hattâ bunların meslekî formasyonlarını kazanabilmeleri için ayrıca açılacak olan Eğitim Fakültelerinde staj ve ders göreceklerini ifade etmesini şükranla karşılıyorum. Mademki 4 850 lira gibi bir masrafa varan Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu beher talebesi için bütçeye bu kadar yük tahmil etmektense hakikaten pratik yoldan ancak kendilerine yalnız kendi meslekî bilgileri dışında öğretmenlik formasyonunun icabettirdiği bilgiyi de kazandırmak yolu İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezunları öğretmen olarak pekâlâ vazifelendirilebilir. Ancak acaba niçin 1963 yılında bu iki milyon üçyüz bin liralık masraf ihtiyar edildi de daha plânlı devreye girerken bu okul mezunlarının mevcut okullar için çıkan öğretmenlerinin fazla geleceğini bir hesaba, basit bir hesaba vurulup bu işin başında tedbir alınmak yoluna gidilmedi, bu önlenmedi, bunu merak ediyorum, bir.

İkincisi de, bu yıl 1964 - 1965 öğretim yılı için okula öğrenci alınmayacaktır. Öyle ise gelecek sene değil, öbür sene bu okul kapanacaktır. Ancak bu okulda mevcudolan ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin sınıfta kalma vaziyetleri karşısında onların bu vaziyetlerini de düşünmek gerekir. Çünkü gelecek sene bu senenin birinci sınıfı kapatılmış, ikinci sene sınıfta kalan öğrenci ne yapacaktır? Üçüncü sınıf kapatıldığı takdirde mezun olamayan öğrenci mektep kapanınca nereye gidecek, nerede ve ne şekilde imtihana girecek? Bunların bir karışıklık doğurması temenni edilir.

Ancak ben sorumu bir öğretim müessesesinin kapatılmasından dolayı üzüntü duyulmasından mütevellit arz etmişim. Fakat Sayın Bakan izahlarıyla beni tatmin ettiler. Çünkü bir okul süs olarak değil, ihtiyacı karşılamak için açılması gerekir. Mademki İktisadi, Ticari İlimler Akademisinden mezun olan öğrencilerle bu iş halledilecek durumdadır, tedbirler yerindedir. Yalnız geç alınmıştır, daha önceden, daha 1962 yılında bu tedbirleri düşünmek gerekirdi. 1962 -

1963 yılında bu okul için yapılan hem yatırım, hem diğer masraflar önceden kısılmış olurdu. Bunu arz etmek istedim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İBRAHİM ÖKTEM (Bursa Milletvekili) — Sayın Başkan muhterem üyeler, tekrar huzurunuzu işgal ettiğim için özür dilerim. Sayın Ege arkadaşımız görüyorum ki, tatmin oldular, yalnız iki noktada aydınlık isterler. Kendilerine bu hususta hangi düşüncelerle bu konuyu ele aldığımızı arz edersem, zannederim, daha da geniş tatmin edilmiş olacaklardır. 1963 yılında bu okulun devamı için yatırım yapıldığı doğrudur. Ancak, Plânlama Dairesinden verilen bilgiler, plânın hazırlanışında elbette dikkate alınmış bilgiler idi. Bir defa bu bakımdan Plân Dairesinin her hangi bir hatası mevzuubahis değildir. Bakanlığımızın bu konudaki düşüncesi, Ticaret Liselerinin alabildiğine açılmasının ümid edilmesi, bir.

İkincisi de; çok yerinde takdir buyurursunuz, bir mâzisi olan öğretim müesseselerine son vermek, son derecede güç bir iştir. Bunun hissi tarafı çoktur. Bilhassa bunun kurucuları, bu neviden müesseselerin kapatılmasına pek rıza göstermezler. Ancak, realist görüşler, fayda ve zarar mülâhazaları önemle ele alınırsa, o zaman bu neviden müesseselerin geçmişte oynadıkları hizmet rolü ne olursa olsun, mevcudiyetlerine son verilir. Yaptığımız telkinler hakikaten arz ettiğim mucip sebepler dolayısıyla fazla masrafa sebebiyet veren ve fonksiyonunu daha seviyeli elemanlar yetiştirebilecek diğer müesseselerle karşılamak durumunda olduğu görülünce bu müessesenin fazlalığı ortaya çıktı, buna son vermeyi lüzumlu gördük. Bu müessesemizin yerine, Eğitim Fakültesini tesis etmek istiyoruz. Bi-naenaleyh, bu müessese yine bir öğretim müessesesi olacak, daha yüksek bir seviyede, üniversite seviyede bir yüksek müessese olarak devam edecek. Bu hatıraya bağlı olanların, hatıralarını canlı tutmak için de bu müessese, Eğitim Fakültesi olduktan sonra, burada şu tarihten şu tarihe kadar Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu vazife görmüştür levhasını da asacağız.

2 nci ve 3 ncü sınıf talebelerinin durumu : Bunları da uzun uzun tetkik ettik. Bu çocuklar lise mezunu olmadığı için üniversite ve yüksek okulların her hangi bir yerine nakletmek müm-

kün olmadı. Özel bir imtihan vermek suretiyle bunların akademiye geçmeleri bahis konusu oldu. Öğrenciler haklı olarak müstesap haklarının zayı olması endişesini izhar ettiler. Bunu da asgari bir masrafla karşılamayı uygun bulduk. Eğer gelecek yıl, bir hal çaresi bulabilirsek, üçüncü sınıfa geçmiş bulunan ikinci sınıf talebelerin diğer yüksek okullarda okumalarına fırsat vermek suretiyle gelecek yıl dahi bu okulun kapatılmasını sağlayacağız.

Bunları arz etmek isterim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Şimdi, 21 sayılı soruya geçiyoruz.

21. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, İstanbul, Ankara ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi kliniklerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/300)*

BAŞKAN — Şimdi 21 sayılı soruya geçiyoruz. Fakat, bir açıklama yapmak zaruretini duyuyordum. Sayın Rifat Öztürkçine'nin bugün gündemde 21, 15, 14 ve 10 numaralarda olmak

üzere dört aded sorusu vardır. Tüzüğümüzün 123 ncu maddesine göre bir üyenin ikiden fazla sözlü sorusu gündeme alınmaz. Buna rağmen bir hata olmuş, alınmıştır. İki soruya cevap vermediği için Bakan olmadığından, bir defaya mahsus olmak üzere Heyeti Umumiye lütfederse Sayın Öztürkçine'nin bu sorusunu okutacağım. Aksi takdirde gündemden çıkarılması mecburiyeti hâsıl olacaktır.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İBRAHİM ÖKTEM (Bursa Milletvekili) — Bu soruya cevap vermek için hazır durumda değilim.

BAKAN — Mesele kalmamıştır. Şimdi seçimle ilgili maddeye geçiyoruz.

(Ekseriyet yok sesleri) Ekseriyet olmadığı yolundaki itirazın lütfen tüzük hükümlerine uygun şekilde yapılmasını rica edeceğim. (Beş üye ayağa kalkmak suretiyle ekseriyet olmadığını ifade ettiler.)

MEHMET ALİ DEMİR (Tunceli) — Efendim bir takririmiz vardı, ne oldu?

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ekseriyet olmadığı talebi vardır, yoklama yaptıracağım.

Balıkesir Üyesi Sayın Mehmet Güler'den başlamak üzere yoklama yaptırıyorum.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Az bir eksikliğimiz olmakla beraber çoğunluğumuz yoktur. Tüzük gereğince olmıyan, mâzeretsiz olarak, izinsiz ve özürsüz ola-

rak - daha güzel bir ifade ile - bulunmyanların ismi zabıt ceridesinde neşrolunacaktır. Grup başkanlıklarına ulaşması dileğiyle ve bir daha nisabın mevcudiyeti temennisiyle 3.12.1964 Perşembe günü saat 15 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,20

B. — YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'in, vilâyetlerdeki meslek gruplarına dair, yazılı soru önergesi ve Maliye Bakanı Ferid Melen'in cevabı (7/170)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Mart 1964 ayında 1963 yılı gelir beyannameleri ile birlikte, her mükelleften bilgi fişi

alınmıştır. Bu bilgi fişlerine istinaden her vilâyette meslek grubu kod No. larına göre tasnif yapılmıştır.

I. - Her vilâyet için ayrı ayrı olmak üzere: (Kazaları dâhil)

a) Her meslek için ayrı gösterilmek şartı ile,

1. Meslek grubu kod numarası ve meslek ismi.
2. Meslekteki mükellef sayısını,
3. Meslek grubunun vergiye tabi gelir (matrah) yekûnunu,
4. Meslek grubunun verdiği vergi yekûnunu,

Bütün vilâyetlerimiz için ayrı ayrı gösterilmek şartı ile Maliye Vekilince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Balıkesir Senatörü
Mehmet Güler

T. C.

Maliye Bakanlığı
Gelirler Genel Müdürlüğü
Sayı :24490-126/43226

19 . 11 . 164

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'in Bakanlığımızca yazılı olarak cevaplandırılması isteği ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına vermiş olduğu önergeye cevaptır.

Soru :

Mart 1964 ayında 1963 yılı gelir beyannameleri ile birlikte, her mükelleften bilgi fişi alınmıştır. Bu bilgi fişlerine istinaden her vilâyette meslek grubu kod No. larına göre tasnif yapılmıştır.

I. - Her vilâyet için ayrı ayrı olmak üzere: (Kazaları dâhil)

a) Her meslek için ayrı gösterilmek şartı ile,

1. Meslek grubu kod numarası ve meslek ismi.
2. Meslekteki mükellef sayısını,
3. Meslek grubunun vergiye tabi gelir (matrah) yekûnunu,
4. Meslek grubunun verdiği vergi yekûnunu,

Bütün vilâyetlerimiz için ayrı ayrı gösterilmek şartı ile Maliye Vekilince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Cevap :

Şunu hemen belirtelim ki, anılan bilgi fişleri istatistiki bilgi toplama amacıyla değil, Vergi Usul Kanununa göre yapıla gelmekte olan vergi incelemelerinde, incelemeye alınacak beyannameleri seçmede metotlu bir yön izlenmesini ve dolayısıyla yetkili memurlarımıza bu konuda kolaylık sağlanmasını temin amacıyla ihdas edilmiş bulunmaktadır.

Gerçekten, vergi dairelerindeki mükellef dosyaları, mükellef hesap numaraları teselsülü itibariyle tasniflidir. Bundan ötürü ve vergi uygulamalarının gerektirdiği yeni vergilendirme metotlarının geliştirilmesine yardımcı olacağı düşüncesiyle, mükelleflerin iş nevi ve meslek grupları itibariyle tasnif edilmeleri zaruri görülüş ve bu yönde uygulamaya geçilerek 1964 yılının Mart ayında mükelleflerin yıllık beyannamelerle birlikte düzenleyip vergi dairelerine verdikleri söz konusu bilgi fişleri, vergi dairelerince iş ve meslek çeşitlerine göre tasnif edilip yukarıda belirtilen maksat dâhilinde hizmete sokulmuştur.

Bilgi fişinin önergede söz konusu edilen bilgileri vergi daireleri ve iller çapında toplama gibi bir fonksiyonu olmaması yönünden ne vergi dairelerince ne de illerce böyle bir toplama işlemi yapılmamıştır. Bundan ötürü önergenizde istenilen bilgilerin sunulması mümkün olamamıştır.

Ancak, önergede istenilen, gelir unsurları itibariyle mükellef sayısı, beyan olunan yıllık gelir miktarları, ödenen vergi her yıl yayınlanan gelir bülteninde muntazaman gösterilmektedir. 1963 yılına ait gelir bülteni ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Saygılarımla.

Maliye Bakanı
Ferid Melen

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 184
Oy verenler : 131
Kabul edenler : 128
Reddedenler : 3
Çekinserler : 0
Oya katılmıyanlar : 52
Açık üyelikler : 1

[Kabul edenler]

TABİ ÜYELER

Refet Aksoyoğlu
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
Kâmil Karavelioğlu
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Mehmet Özgüneş
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Sıtkı Ulay
Ahmet Yıldız
Muzaffer Yurdakuler
ADANA
Galip Afşar
ADİYAMAN
Halil Açar
AFYON KARAHİSAR
Rasim Hancıoğlu
Mustafa Yılmaz İnceoğlu
Celâl Tevfik Karasapan
AĞRI
Salih Türkmen
AMASYA
Macit Zeren
ANKARA
Niyazi Ağırnash
Osman Alişiroğlu
Rifat Etker
Sabit Kocabeyoğlu
Mansur Ulusoy
ANTALYA
M. Akif Tekin

AYDIN

İskender Cenap Ege
Fikret Turhangil
BALIKESİR
Mehmet Güler
Hasan Ali Türker
BİLECİK
Talât Oran
BİNGÖL
Sabri Topçuoğlu
BOLU
Rahmi Arıkan
BURDUR
BURSA
İhsan Sabri Çağlayan-
gil
Cahit Ortaç
ÇANAKKALE
Nahit Altan
Ziya Termen
ÇORUM
Alâeddin Çetin
Safa Yalçuk
DENİZLİ
Cahit Akyar
Mehmet Emin Durul
DİYARBAKIR
İhsan Hamit Tigrel
EDİRNE
Tahsin Banguoğlu
ELÂZİĞ
Celâl Ertuğ
Rasim Giray
ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM

Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
O. Edip Somunoğlu
ESKİŞEHİR
Gavsi Uçagök
GAZİANTEP
Zeki İslâm
Nizamettin Özgül
GİRESUN
Mehmet İzmen
HAKKÂRİ
Necip Seyhan
HATAY
M. Enver Bahadırılı
Mustafa Deliveli
İÇEL
Talip Özdolay
İSPARTA
Mustafa Gülcügil
İSTANBUL
M. Erdoğan Adalı
Mebrure Aksoley
Şevket Akyürek
M. Tekin Arıburun
Fikret Gündoğan
Ekrem Özden
Rifat Öztürkçine
M. Cemal Yıldırım
İZMİR
İzzet Birand
Ömer Lûtfi Bozcalı
Enis Kansu
Nevzat Özerdemli

KARS

Mehmet Hazer
KASTAMONU
Mehmet Çamlıca
KAYSERİ
Hüseyin Kalpaklıoğlu
Suad Hayri Ürgüplü
KIRKLARELİ
Ahmet Naci Arı
KİRŞEHİR
Ali Rıza Ulusman
KOCAELİ
Rifat Özdeş
KONYA
Sedat Çumralı
Mustafa Dinekli
Muammer Obuz
Ahmet Onar
KÜTAHYA
İbrahim Etem Erdinç
MALATYA
Mehmet Zeki Tulunay
MANİSA
Ferit Alpiskender
Orhan Süersan
MARDİN
Abdurrahman Bayar
Abdülkerim Saraçoğlu
MUĞLA
Haldun Menteseoğlu
MUŞ
İsa Hisan Bingöl
NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasagun

NİĞDE:
Kudret Bayhan
ORDU
Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
RİZE
O. Mecdi Agun

SAKARYA
Kâzım Yurdakul

SAMSUN
H. Enver Işıklar
Rıza Işıtan
Refet Rendeci

SIIRT
Abdurrahman Kavak
SİNOP
Suphi Batur
SIVAS
Ahmet Çekemoğlu
Hulûsi Söylemezoglu

TEKİRDAĞ
Cemal Tarlan

TOKAT
Zihni Betil
TRABZON
Şevket Buladoğlu

Yusuf Demirdağ
Reşat Zaloğlu
TUNCELİ
Mehmet Ali Demir
URFA
Vasfi Gerger
Esat Mahmut Karakur

YOZGAT
Sadık Artukmaç

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Akif Eyidoğan
Tevfik İnci

**CUMHURBAŞKANIN-
CA SEÇİLEN ÜYELER**
Cevat Açıkalın
Muzaffer Alankuş
Âmil Artus
Hasan Atakan
Hasan Kangal
Sadi Koçuş
Osman Köksal
Nadir Nadi
Ragıp Üner
Necati Özdeniz
N. Zerin Tüzün
Âdil Ünlü

[Reddedenler]

TABİ ÜYELER
Emanullah Çelebi
Kadri Kaplan

İSTANBUL
O. Zeki Gümüüşoğlu

[Oya katılmıyanlar]

TABİ ÜYELER
Ekrem Acuner
Mucip Ataklı
Suphi Karaman
Mehmet Şükran Özkaya
ADANA
Mehmet Nuri Âdemoğlu
Mehmet Ünal
Sakıp Önal
ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
İbrahim Saffet Omay
(B.)
ANTALYA
Mehmet Pırılı (İ.)
ARTVIN
Fehmi Alpaslan
AYDIN
Osman Saim Sarıgöllü
BALIKESİR
Enver Aka (Başkan)
Nejat Sarıçalı
BİTLİS
Ziya Nami Şerefhan-
oğlu

BOLU
Sırrı Uzunhasanoğlu
BURSA
Baki Güzey
Şeref Kayalar
ÇANKIRI
Hâzım Dağlı (İ.)
DIYARBAKIR
Azmi Erdoğan
ESKİŞEHİR
Ömer Ucuza
GİRESUN
Sabahattin Orhon
GÜMÜŞANE
Halit ZARBUN
İÇEL
Cavit Tevfik Okyayuz
(İ.)
İSTANBUL
Ş. Sami Kırdar
İZMİR
Cahit Okurer
Hilmi Onat
KARS
Sırrı Atalay

Y. Ziya Ayrım
KASTAMONU
Ahmet Nusret Tuna
KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
KOCAELİ
Lûtfi Tokoğlu (İ. Ü.)
KONYA
Muhittin Kılıç
(Bşk. V.)
KÜTAHYA
A. Orhan Akça
MALATYA
Nüvit Yetkin (B.)
MANİSA
Emin Açar
Refik Ulusoy
MARAŞ
Cenap Aksu
Nedim Evliya
MUĞLA
Muallâ Akarca
NİĞDE
İzzet Gener

ORDU
Eşref Ayhan
SAKARYA
Turhan Kapanlı
SAMSUN
Fethi Tevetoğlu
SIVAS
Rifat Öçten
Ziya Önder
TOKAT
Ali Altuntaş (İ.)
UŞAK
Kâmil Coşkunoglu
VAN
Ferid Melen (B.)
YOZGAT
İsmail Yeşilyurt
**CUMHURBAŞKANIN-
CA SEÇİLEN ÜYELER**
Ömer Ergün
Enver Kök
Sahir Kurutluoğlu

[Açık üyelik]

Tekirdağ

1

C. Senatosu B : 11 1. 12. 1964 O : 1

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarisına verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı	: 184
Oy verenler	: 128
Kabul edenler	: 127
Reddedenler	: 1
Çekinserler	: 0
Oya katılmıyanlar	: 55
Açık üyelikler	: 1

[Kabul edenler]

TABİ ÜYELER

Refet Aksoyoğlu
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Mehmet Özgünes
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Sıtkı Ulay
Ahmet Yıldız
ADANA
Galip Afşar
ADİYAMAN
Halil Ağar
AFYON KARAHİSAR
Rasim Hancıoğlu
Celâl Tefvik Karasapan
AGRI
Salih Türkmen
AMASYA
Macit Zeren
ANKARA
Niyazi Ağırnaslı
Osman Alişiroğlu
Rifat Etker
Sabit Kocabeyoğlu
Mansur Ulusoy
ANTALYA
M. Akif Tekin
AYDIN
Fikret Turhangil

BALIKESİR

Mehmet Güler
Hasan Ali Türker
BİLECİK
Talât Oran
BİNGÖL
Sabri Topçuoğlu
BOLU
Rahmi Arıkan
BURDUR
Ömer Faruk Kinaytürk
BURSA
İhsan Sabri Çağlayangil
Cahit Ortaç
ÇANAKKALE
Nahit Altan
Ziya Termen
ÇORUM
Alâeddin Çetin
Safa Yalçuk
DENİZLİ
Cahit Akyar
Mehmet Emin Durul
DIYARBAKIR
İhsan Hamit Tıgrel
EDİRNE
Tahsin Banguoğlu
ELÂZİĞ
Celâl Ertuğ
Rasim Giray
ERZİNCAN
Fehmi Baysoy
ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
O. Edip Somunoğlu

ESKİŞEHİR

Gavsi Uçagök
GAZİANTEP
Zeki İslâm
Nizamettin Özgül
GİRESUN
Mehmet İzmen
HAKKÂRİ
Necip Seyhan
HATAY
Enver Bahadırılı
Mustafa Deliveli
İÇEL
Talip Özdolay
İSPARTA
Mustafa Gülcügil
İSTANBUL
Mebrure Aksoley
M. Erdoğan Adalı
Şevket Akyürek
M. Tekin Arıburun
Fikret Gündoğan
O. Zeki Gümüšoğlu
Ekrem Özden
Rifat Öztürkçine
M. Cemal Yıldırım
İZMİR
İzzet Birand
Ömer Lûtfi Bozcahalı
Enis Kansu
Cahit Okurer
Nevzat Özerdemli
KARS
Mehmet Hazer

KASTAMONU

Mehmet Çamlıca
Ahmet Nusret Tuna
KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Hüseyin Kalpaklıoğlu
Suad Hayri Ürgüplü
KIRKLARELİ
Ahmet Naci Arı
KIRŞEHİR
Ali Rıza Ulusman
KOCAELİ
Rifat Özdeş
KONYA
Sedat Çumralı
Mustafa Dinekli
Muammer Obuz
Ahmet Onar
KÜTAHYA
İ. Etem Erding
MALATYA
Mehmet Zeki Tulunay
MANİSA
Ferit Alpiskender
Orhan Süersan
MARDİN
Abdurrahman Bayar
Abdülkerim Saraçoğlu
MUĞLA
Haldun Menteseoğlu
MUŞ
İsa Hisan Bingöl
NEVŞEHİR
İbrahim Şevki Atasagun

NİĞDE
Kudret Bayhan

ORDU

Şevket Köksal
Zeki Kumrulu

SAMSUN

H. Enver Işıklar
Refet Rendeci

SIİRT

Abdurrahman Kavak

SINOP

Suphi Batur

SİVAS

Ahmet Çekemoğlu
Hulûsi Söylemezoğlu

TEKİRDAĞ

Cemal Tarlan

TOKAT

Zihni Betil

TRABZON

Şevket Buladoğlu
Yusuf Demirdağ
Reşat Zaloğlu

URFA

Vasfi Gerger
Esat Mahmut Karakur

YOZGAT

Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt

ZONGULDAK

Tarık Remzi Baltan
Akif Eyidoğan
Fevfik İnci

C. BAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER

Cevat Açıkalın
Muzaffer Alankuş
Âmil Artus
Hasan Atakan
Hasan Kangal
Sadi Koçaş
Osman Köksal
Nadir Nadi
Ragıp Üner
Necati Özdeniz
N. Zerin Tüzün
Âdil Ünlü

[Reddeden]

TABİİ ÜYE

Kadri Kaplan

[Oya katılmıyanlar]

TABİİ ÜYELER

Ekrem Acuner
Mucip Ataklı
Mehmet Şükran Özkaya
Muzaffer Yurdakuler

ADANA

Mehmet Nuri Ademoğlu
Mehmet Ünal
Sakıp Önal

AFYON KARAHİSAR

Mustafa Yılmaz İnceoğlu

ANKARA

Hıfzı Oğuz Bekata
İbrahim Saffet Omay
(B.)

ANTALYA

Mehmet Pırılı

ARTVİN

Fehmi Alpaslan

AYDIN

İskender Cenap Ege
Osman Saim Sarıgöllü

BALIKESİR

Enver Aka (Başkan)

Nejat Sarıçalı

BITLİS

Ziya Şerefhanoglu

BOLU

Sırrı Uzunhasanoğlu

BURSA

Baki Güzey
Şeref Kayalar
Hazım Dağlı (Bşk. V.)

DIYARBAKIR

Azmi Erdoğan

ESKİŞEHİR

Ömer Ucuza

GİRESUN

Sabahattin Orhon

GÜMÜŞANE

Halit Zarbun

İÇEL

Cavit Tefvik Okyayuz

İSTANBUL

Ş. Sami Kırdar

İZMİR

Hilmi Onat

KARS

Sırrı Atalay
Y. Ziya Ayrım

KOCAELİ

Lûtfi Tokoğlu (İ. Ü.)

KONYA

Muhittin Kılıç
(Bşk. V.)

KÜTAHYA

A. Orhan Akça

MALATYA

Nivit Yetkin (B.)

MANİSA

Emin Açar

Refik Ulusoy

MARAŞ

Cenap Aksu

Nedim Evliya

MUĞLA

Muallâ Akarea

NİĞDE

İzzet Gener

ORDU

Eşref Ayhan

RİZE

Osman Meedi Agun

SAKARYA

Turhan Kapanlı
Kâzım Yurdakuler

SAMSUN

Rıza Işıtan
Fethi Tevetoğlu (İ.)

SİVAS

Rifat Öçten
Ziya Önder

TOKAT

Ali Altuntaş

TUNCELİ

Mehmet Ali Demir

UŞAK

Kâmil Coşkunoglu

VAN

Ferid Melen (B.)

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER

Ömer Ergün
Enver Kök
Sahir Kurutluoglu

[Açık üyelik]

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

11 NCI BİRLEŞİM

1 . 12 . 1964 Salı

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu üyeleri Sabahattin Orhon, Muallâ Akarca, Mehmet Pırıldı ve Fethi Tevetoğlu'na izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/376)
2. — Bu toplantı yılında iki aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Muğla Üyesi Muallâ Akarca'nın tahsisatının verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/377)
3. — Anayasa mahkemesi asıl üye seçimi.
4. — Yüksek Hâkimler Kurulu üyeleri seçimi.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil'in, Türkiye Öğretmenler Derneği Millî Federasyonunun tutumuna ve öğretmenlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/265)
2. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, açılacak olan eğitim fakültelerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/270)
3. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, orta dereceli okullardaki yeni kayıt ve kabul şartlarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/271)
4. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzağın, Türkiye Şeker Fabrikaları A. O. ile pancar müstahsılı arasında akdedilen mukaveleye dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/274)
5. — Cumhuriyet Senatosu Afyon Üyesi M. Yılmaz İnceoğlu'nun ortaöğretimde uygulan-

makta iken kaldırılan, tek dersten borçlu olarak bir üst sınıfa devam hakkına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/277)

6. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzağın, 1964 yılı pancar mahsulüne zam yapıp yapılmadığına dair, sözlü soru önergesi Sanayi Bakanlığına gönderilmiştir. (6/278)

7. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Mehmet Özgüneş'in, Atina Büyükelçiliğimizde vukubulduğu bildirilen olaylara dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/282)

8. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Haydar Tunçkanat'ın, Balıkesir ve Bursa havalisinde son depremden zarar gören vatandaşlara ne gibi yardımlar yapılmakta olduğuna dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/283)

9. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın, İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden bazılarına hedef tutan ithamlara dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/285)

10. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Danıştay kararlarının tatbik edilmediğine dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/288)

11. — Cumhuriyet Senatosu Diyarbakır Üyesi İhsan Hamit Tıgrel'in, Devrim yazıları adlı esere dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/290)

12. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Sakıp Önal'ın, yurt dışına çıkan Bakanlara dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/291)

13. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bakanlıklarda ne miktarda yevmiyeli memur bulunduğuna dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/292)

(Devamı arkada)

14. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, ilâç imalâtı yapan müesseselere dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/293)

15. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Umumi Hıfzıssıhha Kanununa dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/294)

16. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İ. Cenap Ege'nin, Feribot seferleri tesisine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/295)

17. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, arsa vergilerine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/296)

18. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, ordudaki sağlık hizmetlerine dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/297)

19. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, trafik kazalarına karşı alınan tedbirlere dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/298)

20. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İ. Cenap Ege'nin, Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okuluna dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/299)

21. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, İstanbul, Ankara ve Ege

Üniversitesi Tıp Fakültesi kliniklerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/300)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

× 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/726; Cumhuriyet Senatosu 1/430) (S. Sayısı : 491) [Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1964]

× 2. — Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/727; Cumhuriyet Senatosu 1/431) (S. Sayısı : 490) [Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1964]

V

İKİNCİ DEFA GÖRÜSÜLECEK İŞLER A - İKİNCİ GÖRÜSMESİ YAPILACAK İŞLER B - BİRİNCİ GÖRÜSMESİ YAPILACAK İŞLER

Dönem : 1
Toplantı : 4

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : **490**

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/727; C. Senatosu 1/431)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 2321/4374

17 . 10 . 1964

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 6 . 10 . 1964 tarihinde kararlaştırılan, «Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi, ilişigiyle birlikte ekli olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

HÜKÜMETİN GEREKÇESİ

Bölüm	Madde	Düşülen	Eklenen	İ z a h a t
12.000	12.370	250 000	—	1964 yılı içinde 4/10195 sayılı kararnameye müsteniden alınan teknik personel kadrolarına yevmiye ile geçen maaşlı orman yüksek mühendisleri ile, mühendis muavinleri ve teknikerlerden boşalan maaşlı kadrolar dolayısıyla % 6,5 nisbetinde hesaplanarak konulmuş olan ödenekten bu miktarının tasarrufu mümkün görülmüştür.
	12.844	350 000	—	1963 yılı bütçesine bağlı (R) cetvelinde bu madde ödeneginden, uzman ve yardımcılarının yolluklarından başka, hizmetin icabettireceği (bina kirası, kırtasiye, matbu, döşeme ve demirbaş, nakil vasıtası kiralınması ve öteberi) mübayaası gibi her şey sarfiyata imkân verildiği için 1964 bütçe yılında da aynı suretle sarfiyata devam olunacağı düşüncesi ile 1964 yılı bütçesinin 12.844 ncu maddesine 642 000 lira ödenek konulmuştur. 1964 yılı bütçe Kanununa bağlı (R) cetvelinde mezkûr teripten sadece yolluk ödenmesine imkân verilmiş

Bölüm	Madde	Düştülen	Eklenen	İ z a h a t
35.000	35.220		600 000	olduğundan, 350 000 liranın tenzili mümkün bulunmaktadır. Bu tertibe konulan 500 000 lira ödenek bütçe yılının ilk ayları içinde tamamen sarf edilmiş bulunmaktadır. Hizmet yılları 33 yılı aşmış ve yaş itibariyle de ihtiyarlık devresine girmiş olan ve kendilerinden beklenildiği şekilde randuman alınmadığı tesbit edilen Genel Müdürlük tâli ve idari memurlarından bir kısmının emekliye sevkinde ve yerlerinin daha genç ve verimli elemanlarla doldurulmasında faide mülâhaza edilmiş olması dolayısıyla, emeklilik mukabili ödenecek ikramiye için 600 000 liranın bu tertibe eklenmesi zorunlu görülmüştür.

Karma Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Karma Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/727

Karar No. : 3

20 . 11 . 1964

C. Senatosu Yüksek Başkanlığına

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı Maliye Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğü temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Tasarı, gerekçesinde de belirtildiği veçhile, yevmiyeye geçmiş bulunan bir kısım maaşlı teknik personelin boşalan kadroları karşılığı olan 250 000 lira ile, 12.844 neü maddeye konulmuş ödenekten yeni (R) formülüne göre yalnız yollukların ödenmesi mümkün olduğundan bu maddeden de tasarruf edilecek 350 000 liranın, çeşitli sebepler dolayısıyla emekliye ayrılmış bulunan memurların ikramiyelerinin karşılanması için 35.220 neü emekli ikramiyeleri maddesine 600 000 liranın aktarılmasını temin maksadiyle sevk edilmiştir.

Kanuni bir tediyeyi karşılayacak olan bu aktarma teklifi komisyonumuzca da uygun görülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Ancak, tasarıya ekli cetvel yeni bütçe formülüne uydurulmak üzere şeklen değiştirilmiştir.

Kanun tasarısı, öncelikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Trabzon	İzmir	Yozgat	Ankara
A. Ş. Ağanoglu	N. Mirkelâmoğlu	C. Sungur	M. Ete
Ankara	Aydın	Aydın	Artvin
İ. Seçkin	O. Apaydın	İ. Sezgin	S. O. Arıcı
	İmzada bulunamadı.		
Balıkesir	Burdur	Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Çanakkale
A. A. Bolak	N. Yavuzkan	S. Kurutluoğlu	Ş. İnan
		İmzada bulunamadı.	

C. Sentosu

(S. Sayısı : 490)

Denizli
C. Akyar
İstanbul
M. Güven
Kayseri
H. Dikeçligil
İmzada bulunamadı.
Konya
F. Özfakih

Diyarbakır
H. Güldoğan
İstanbul
H. E. Özden
Kayseri
M. Sağlam
Sakarya
M. Gürer

Erzurum
N. Diler
İzmir
İ. Gürsan
Konya
M. Dinekli
Samsun
R. İştan

Erzurum
A. Şenyurt
İzmir
N. Kürşat
Konya
R. Özal
Trabzon
A. Şencer

HÜKÜMET TASARISI

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerin, ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (600 000) liralık aktarma yapılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

6 . 10 . 1964

Başbakan İsmet İnönü	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı K. Satır
Devlet Bakanı İ. S. Omay	Devlet Bakanı M. Yolaç
Devlet Bakanı N. Yetkin	Adalet Bakanı S. Çumralı
Millî Savunma Bakanı İ. Sancar	İçişleri Bakanı O. Öztrak
Dışişleri Bakanı V. K. Satır	Maliye Bakanı F. Melen
Millî Eğitim Bakanı İ. Öktem	Bayındırlık Bakanı A. H. Onat

KARMA BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tarım Bakanı F. İslimyeli	
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı V. Güm. ve Tekel Bakanı L. Yurdoğlu	M. Yüceler
Tarım Bakanı T. Şahin	Ulaştırma Bakanı F. Alpiskender
Çalışma Bakanı B. Ecevit	Sanayi Bakanı M. Erten
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı Turz. ve Ta. Bakanı H. Oral	A. İ. Göğüş
İmar ve iskân Bakanı C. Uzer	Köy İşleri Bakanı L. Yurdoğlu

Hükümet tasarısına bağlı cetveller
Ödeneğin çeşidi

Bölüm	Madde		Düşülen	Eklenen
(A/1)				
12.000		Personel giderleri		
	12.370	Emekli keseneği karşılıkları	250 000	
	12.844	Yabancı uzmanlar ve yardımcılarını geçici görev yolluğu	350 000	
(A/3)				
35.000		Sosyal transferler		
	35 220	Emekli ikramiyesi		600 000
Toplam			600 000	600 000

Karma Bütçe Komisyonunun kabul ettiği cetveller

CETVEL

Bölüm	Madde	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
(A/1)				
12.000		Personel giderleri bölümü toplamı	600 000	
	12.370	Emekli Keseneği Karşılıkları	250 000	
	12.844	Yabancı uzmanlar ve yardımcılarını geçici görev yolluğu	350 000	
(A/3)				
Sosyal transferler				
35.000				
	35.220	Emekli ikramiyesi		600 000
(A/1) ve (A/3) Toplamı			600 000	600 000

Dönem : 1
Toplantı : 4

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 491

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/726; C. Senatosu 1/430)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-2322/4375

17 . 10 . 1964

Millet Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 6 . 10 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

HÜKÜMET GEREKÇESİ

1964 yılında, 65 yaşını ikmal etmelerinden dolayı emekliye sevkı önceden takarrür eden memurlardan başka idari sebeplerle bâzı memurların emekliye sevk edilmeleri ve ikramiyeye müstahak olan memurların da vefatları dolayısıyla ailelerine ikramiye ödenmesi zarureti hâsıl olmuştur.

Halen emekliye sevk edilen memurların tahakkuk eden ikramiyeleri tutarı (206 733) liradır.

Bu itibarla tertibinde mevcut ödenek, ihtiyaçları karşılamadığından 185 000 liranın eklenmesi zorunlu görülmüştür.

Karma Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Karma Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/726
Karar No. : 2

20 . 11 . 1964

C. Senatosu Yüksek Başkanlığına

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı Maliye Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü :

Gereğede de belirtildiği üzere, Vakıflar Genel Müdürlüğü personelinden bir kısım memurların yaş haddi, bir kısmının hastalık, mâlûliyet ve istek üzerine emekliye ayrılmaları, bir kısmının da vefat etmiş bulunmaları hasebiyle bütçeye konulmuş ödenek kâfi gelmemiş bulunmaktadır. Kanuni bir tediye olan emekli ikramiyelerini karşılamak üzere 35.220 nci emekli ikramiyesi maddesi-

ne 185 000 lira ek ödenek verilmesini, karşılığının da (B) cetvelinin 64.300 ncü geçen yıllardan devreden nakit maddesine ilâve edilmek üzere sağlanmasını temin maksadiyle hazırlanan tasarı komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur..

Başkan Trabzon A. Ş. Ağanoğlu Ankara İ. Seçkin	Sözcü İzmir N. Mirkelâmoğlu Aydın O. Apaydın İmzada bulunamadı.	Kâtip Yozgat C. Sungur Aydın İ. Sezgin	Ankara M. Ete Artvin S. O. Avcı
Balıkesir A. A. Bolak	Burdur N. Yavuzkan	Cumhurbaşkanınca S. Ü. S. Kurutluoğlu İmzada bulunamadı.	Çanakkale Ş. İnan
Denizli C. Akyar İstanbul M. Güven Kayseri H. Dikeçligil İmzada bulunamadı.	Diyarbakır H. Gündoğan İstanbul H. E. Özden Kayseri M. Sağlam	Erzurum N. Diler İzmir İ. Gürsan Konya M. Dinekli	Erzurum A. Şenyurt İzmir N. Kürşat Konya R. Özal
Konya F. Özfakih	Sakarya M. Güner	Samsun R. Işıtan	Trabzon A. Şener
	Trabzon A. R. Uzuner		

HÜKÜMET TASARISI

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) işaretli cetvelin 35.000 nci (Sosyal transferler) bölümünün 35.220 nci (Emekli ikramiyesi) maddesine (185 000) lira ek ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin 64.000 nci (Özel gelirler) bölümünün 64.300 ncü (Geçen yıldan devreden nakit) maddesine (185 000) lira eklenmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

6 . 10 . 1964

Başbakan <i>İsmet İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı <i>K. Satır</i>
Devlet Bakanı <i>İ. S. Omay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Yolcu</i>
Devlet Bakanı <i>N. Yetkin</i>	Adalet Bakanı <i>S. Çumralı</i>
Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>	İçişleri Bakanı <i>O. Öztürk</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>K. Satır</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>İ. Ökten</i>	Bayındırlık Bakanı <i>A. H. Onat</i>
Ticaret Bakanı <i>F. İslimyeli</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı V. <i>L. Yurdoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>M. Yüceler</i>	Tarım Bakanı <i>T. Şahin</i>
Ulaştırma Bakanı <i>F. Alpiskender</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>M. Erten</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>H. Oral</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>A. İ. Göğüş</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>C. Uzer</i>
	Köy İşleri Bakanı <i>L. Yurdoğlu</i>

KARMA BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

